

ประเทศไทย
THAILAND

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
สำนักงานใหญ่ อาคารเลอคองคอร์ด

๒๐๒ ถนนรัชดาภิเษก เขตห้วยขวาง

กรุงเทพฯ ๑๐๓๑๐

โทร. ๖๕๕-๑๒๒๒ (อัตโนมัติ ๘๐ เลขหมาย)

โทรสาร ๖๕๕-๑๒๒๐-๑

ศูนย์บริการข่าวสารการท่องเที่ยว

อาคารเลอคองคอร์ด ชั้น ๑๐

๒๐๒ ถนนรัชดาภิเษก เขตห้วยขวาง

กรุงเทพฯ ๑๐๓๑๐

โทร. ๖๕๕-๑๒๒๒ โทรสาร ๖๕๕-๑๓๖๑

๐๘.๓๐-๑๖.๓๐ น. จันทร์-ศุกร์

เว้น วันหยุดนักขัตฤกษ์

อาคารราชดำเนินนอก

๕ ถนนราชดำเนินนอก เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย

กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

โทร. ๒๕๒-๕๗๗๓ โทรสาร ๒๕๒-๕๗๗๕

๐๘.๓๐-๑๖.๓๐ น. ทุกวัน

www.tat.or.th

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) : info1@tat.or.th

ฟังข้อมูลท่องเที่ยวทางโทรศัพท์
รับข้อมูลท่องเที่ยวทางโทรสาร

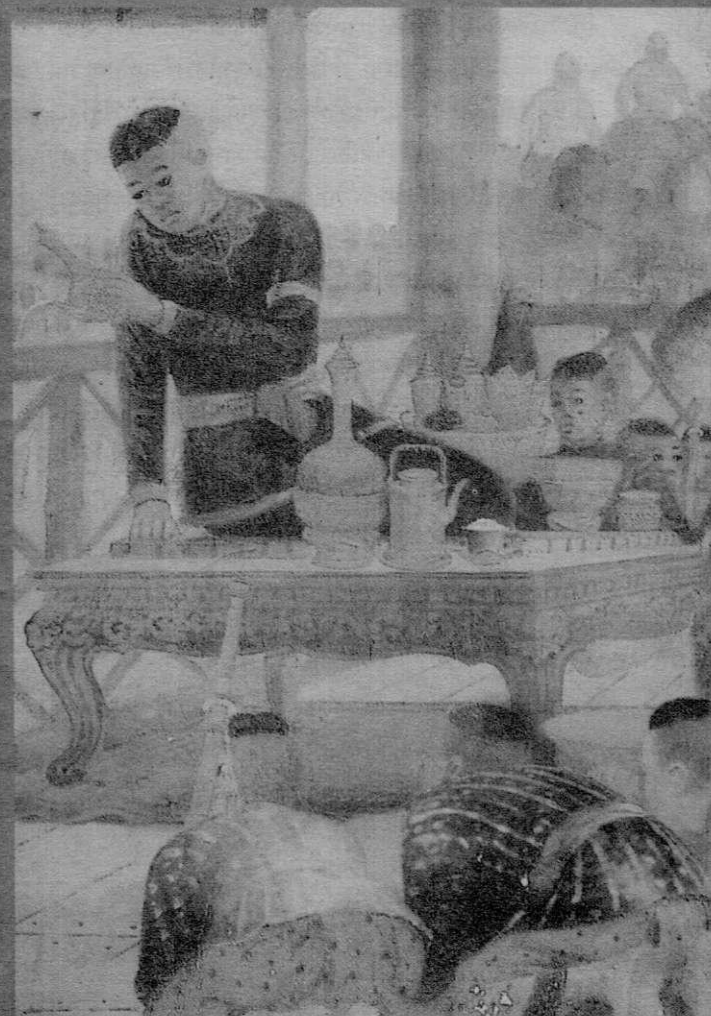
๒๕๑-๐๕๒๒

(บริการ ๒๔ ชั่วโมง)

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

พระนครศรีอยุธยา

เที่ยวเมืองไทย ไม่ไปไม่รู้

คำขวัญ

ปก : ภาพจิตรกรรมฝาผนังแสดงพระราชประวัติของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช วัดสุวรรณดารามราชวรวิหาร

๕๑๗ ปีแห่งการเป็นราชธานีเก่าแก่ของสยามประเทศ ประกอบด้วย ๕ ราชวงศ์คือ ราชวงศ์อู่ทอง ราชวงศ์สุพรรณภูมิ ราชวงศ์สุโขทัย ราชวงศ์ปราสาททองและราชวงศ์บ้านพลูหลวง มีกษัตริย์ปกครองทั้งสิ้น ๓๓ พระองค์ โดยมีปฐมกษัตริย์คือ สมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑ (พระเจ้าอู่ทอง) พระนครศรีอยุธยาจึงนับเป็นราชธานีที่มีอายุยาวนานที่สุดในประวัติศาสตร์ของชาติไทย

ภูมิประเทศของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำสายใหญ่ไหลผ่าน ๓ สาย คือ แม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่านทางด้านทิศตะวันตกและทิศใต้ แม่น้ำป่าสักไหลผ่านทางทิศตะวันออกและแม่น้ำลพบุรี(ปัจจุบันเป็นคลองเมือง) ไหลผ่านทางด้านทิศเหนือ แม่น้ำสามสายนี้ไหลมาบรรจบกันโอบล้อมรอบพื้นที่ของตัวเมืองพระนครศรีอยุธยา ตัวเมืองจึงมีลักษณะเป็นเกาะ เราจะเห็นบ้านเรือนปลูกเรียงรายหนาแน่นตามสองข้างฝั่งแม่น้ำแสดงถึงวิถีชีวิตของผู้คนที่ผูกพันอยู่กับสายน้ำมายาวนาน

จังหวัดพระนครศรีอยุธยาอยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ ๗๖ กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งสิ้นประมาณ ๒,๕๕๖ ตารางกิโลเมตร แบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๑๖ อำเภอ ได้แก่ อำเภอพระนครศรีอยุธยา อำเภอนครหลวง อำเภอภาชี อำเภอบ้านแพรก อำเภอบางซ้าย อำเภอบางไทร อำเภอลาดบัวหลวง อำเภอบางบาล อำเภอมหาราช อำเภอบางปะหัน อำเภอเสนา อำเภออุทัย อำเภอบางปะอิน อำเภอผักไห่ อำเภอท่าเรือ และอำเภอวังน้อย

อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อกับจังหวัดลพบุรี อ่างทอง และสระบุรี
ทิศใต้	ติดต่อกับจังหวัดปทุมธานี และนนทบุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับจังหวัดสระบุรี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับจังหวัดสุพรรณบุรี

การเดินทาง

รถยนต์ จากกรุงเทพฯ สามารถเดินทางไปยังจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้หลายเส้นทางดังนี้

๑. ใช้ทางหลวงหมายเลข ๑ (ถนนพหลโยธิน) ผ่านประตูน้ำพระอินทร์

แล้วแยกเข้าทางหลวงหมายเลข ๓๒ เลี้ยวซ้ายไปตามทางหลวงหมายเลข ๓๐๔ เข้าสู่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๒. ใช้ทางหลวงหมายเลข ๓๐๔ (ถนนแจ้งวัฒนะ) หรือทางหลวงหมายเลข ๓๐๒ (ถนนงามวงศ์วาน) เลี้ยวขวาเข้าทางหลวงหมายเลข ๓๐๖ (ถนนติวานนท์) แล้วข้ามสะพานนนทบุรีหรือสะพานนวพลวิ ไปยังจังหวัดปทุมธานีต่อด้วยเส้นทาง ปทุมธานี-สามโคก-เสนา (ทางหลวงหมายเลข ๓๑๑๑) เลี้ยวแยกขวาที่อำเภอเสนา เข้าสู่ทางหลวงหมายเลข ๓๒๖๓ เข้าสู่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๓. ใช้เส้นทางกรุงเทพฯ-นนทบุรี-ปทุมธานี ทางหลวงหมายเลข ๓๐๖ ถึงทางแยกสะพานปทุมธานี เลี้ยวเข้าสู่ทางหลวงหมายเลข ๓๔๗ แล้วไปแยกเข้าทางหลวงหมายเลข ๓๓๐๔ ผ่านศูนย์ศิลปาชีพบางไทร อำเภอบางปะอิน เข้าสู่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

รถโดยสารประจำทาง บริษัท ขนส่ง จำกัด มีบริการรถโดยสารธรรมดาและรถโดยสารปรับอากาศไปยังจังหวัดพระนครศรีอยุธยาทุกวัน วันละหลายเที่ยวออกจากสถานีขนส่งหมอชิต ถนนกำแพงเพชร ๒ รถโดยสารปรับอากาศชั้น ๑ กรุงเทพฯ-พระนครศรีอยุธยาและรถโดยสารปรับอากาศชั้น ๒ กรุงเทพฯ-ศูนย์ศิลปาชีพบางไทร-พระนครศรีอยุธยา ติดต่อสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ โทร. ๕๓๗-๘๐๕๕, ๘๓๖-๒๘๕๒-๖๖

รถไฟ การเดินทางไปจังหวัดพระนครศรีอยุธยาสามารถใช้บริการขบวนรถไฟโดยสารที่มีปลายทางสู่ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งมีบริการทุกวันโดยรถไฟจะผ่านจังหวัดพระนครศรีอยุธยาในเขตอำเภอบางปะอิน อำเภอพระนครศรีอยุธยาและอำเภอภาชี ทางรถไฟจะแยกไปภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่สถานีชุมทางบ้านภาชี นอกจากนี้การรถไฟฯ ยังจัดขบวนรถจักรไอน้ำเดินทางระหว่างกรุงเทพฯ-พระนครศรีอยุธยาในโอกาสพิเศษ ปีละ ๓ ขบวน คือ วันที่ ๒๖ มีนาคม (วันสถาปนาการรถไฟฯ และเป็นวันที่ระลึกถึงการเปิดทางรถไฟสายแรกไว้ระหว่างกรุงเทพฯ-นครราชสีมา ในปี พ.ศ. ๒๔๓๓) วันที่ ๒๓ ตุลาคม (วันปิยมหาราช เพื่อรำลึกถึงพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงให้กำเนิดกิจการรถไฟไทย) และวันที่ ๕ ธันวาคม (วันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

รัชกาลปัจจุบัน) ติดต่อบรรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่การรถไฟแห่งประเทศไทย โทร. ๒๒๓-๗๐๑๐, ๒๒๓-๗๐๒๐, ๑๖๕๐

ทางเรือ ปัจจุบันการเดินทางไปจังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยทางน้ำเป็นที่นิยมของชาวต่างประเทศมาก เพราะนอกจากจะได้ชมทัศนียภาพและชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนริมสองฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาแล้ว ยังเป็นการย้อนให้เห็นถึงประวัติศาสตร์สมัยที่กรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีและมีการติดต่อกำขายกับชาวต่างชาติโดยทางเรือบนสายน้ำเจ้าพระยาแห่งนี้

บริการเรือนำเที่ยวไปจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีดังนี้

บริษัทเรือด่วนเจ้าพระยา จำกัด จัดรายการนำเที่ยวสู่พระราชวังบางปะอิน วัดนิเวศธรรมประวัติ ผ่านวัดไผ่ล้อมและแวะเที่ยวชมศูนย์ศิลปาชีพบางไทรทุกวันอาทิตย์ เรือออกจากท่ามหาราชเวลา ๐๘.๐๐ น. และกลับถึงกรุงเทพฯ เวลา ๑๗.๓๐ น. อัตราค่าโดยสารคนละ ๓๓๐ บาท ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ โทร. ๒๒๒-๕๓๓๐, ๒๒๕-๓๐๐๒-๓, ๖๒๓-๖๐๐๑-๓

เรือโอเรียนเต็ลควีน จัดรายการนำเที่ยวสู่พระราชวังบางปะอินและจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นประจำทุกวัน พร้อมอาหารบุฟเฟต์และเครื่องดื่มเรือจะออกจากท่าโรงแรมโอเรียนเต็ลเวลาประมาณ ๐๘.๐๐ กลับถึงเวลา ๑๗.๐๐ น. (สามารถเลือกเดินทางโดยทางรถยนต์กลับทางเรือหรือไปทางเรือกลับทางรถยนต์) อัตราค่าบริการคนละ ๑,๕๐๐ บาท สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ โทร. ๒๓๖-๐๔๐๐-๔

เรือริเวอร์ชันทัวร์ บริการเรือนำเที่ยวไปเช้า-เย็นกลับ พร้อมอาหารและเครื่องดื่มสู่พระราชวังบางปะอินและนำเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาทุกวัน เรือออกจากท่าศูนย์การค้าริเวอร์ซิตีเวลา ๐๘.๐๐ น. และเดินทางกลับโดยทางรถยนต์เวลา ๑๖.๓๐ น. อัตราค่าโดยสารคนละ ๑,๖๐๐ บาททั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ โทร. ๒๖๖-๙๑๒๕-๖, ๒๖๖-๙๓๑๖

เรือฮอไรซันทัวร์ มีบริการเรือนำเที่ยวพระราชวังบางปะอิน พระนครศรีอยุธยาทุกวัน พร้อมอาหารและเครื่องดื่ม รถออกจากลานจอดรถใกล้โรงแรมแข่งกรีล่าเวลา ๐๘.๐๐ น. เดินทางกลับโดยทางเรือ อัตราค่าโดยสาร

คนละ ๑,๖๐๐ บาท ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ โทร. ๒๓๖-๗๗๗๗ ต่อ ๑๒๐๔-๕, ๒๓๖-๙๙๕๒

เรือเมฆขลา มีบริการนำเที่ยวสู่พระราชวังบางปะอินและจังหวัดพระนครศรีอยุธยา แบบ ๒ วัน ๑ คืน พร้อมอาหารและเครื่องดื่ม โดยเรือจะออกจากท่าโรงแรมแม่น้ำ เวลา ๑๔.๓๐ น. และเดินทางกลับโดยรถยนต์ (หรือจะเลือกเดินทางไปโดยรถยนต์ออกเวลา ๐๗.๐๐ น. และเดินทางกลับโดยทางเรือ) อัตราค่าโดยสาร ๔,๕๐๐-๗,๖๐๐ บาท สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ โทร. ๒๕๖-๗๑๖๘-๙

นอกจากนี้ยังสามารถท่องเที่ยวทางน้ำเลียบริมชายฝั่งรอบเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยา โดยการเช่าเหมาเรือหางยาวได้ที่ท่าหน้าพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ จันทรเกษม อัตราค่าบริการจะขึ้นอยู่กับระยะเวลาและเส้นทาง

บริษัท เรือเบญจรงค์ จำกัด มีบริการนำเที่ยวชมเมืองพระนครศรีอยุธยาทางน้ำโดยเรือเบญจรงค์ เรือออกจากร้านอาหารเรือนรับรอง มีเส้นทางต่างๆ ให้เลือกดังนี้ ๑.เลียบริมเมืองพระนครศรีอยุธยา ๒.ชมพระราชวังบางปะอิน ๓.ชมศูนย์ศิลปาชีพบางไทร หรือ ๔.เยี่ยมชมอำเภอนครหลวง มีบริการตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐-๑๘.๐๐ น. ทุกวัน อัตราค่าบริการเรือล่องชมเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยา ราคา ๓๕๐ บาท (รวมอาหาร และเครื่องดื่ม) ราคา ๑๘๐ บาท (ไม่รวมอาหาร และเครื่องดื่ม) สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ โทร. (๐๓๕) ๒๑๑๐๓๖

ระยะทางจากอำเภอเมืองพระนครศรีอยุธยาไปยังอำเภอต่างๆ

บางบาล	๑๐	กิโลเมตร
บางปะหัน	๑๓	กิโลเมตร
อุทัย	๑๕	กิโลเมตร
บางปะอิน	๑๗	กิโลเมตร
นครหลวง	๒๐	กิโลเมตร
วังน้อย	๒๐	กิโลเมตร
เสนา	๒๐	กิโลเมตร
มหาราช	๒๕	กิโลเมตร

ผักไห่	๒๙	กิโลเมตร
บางซ้าย	๓๔	กิโลเมตร
ภาชี	๓๕	กิโลเมตร
บางไทร	๔๕	กิโลเมตร
บ้านแพรก	๕๓	กิโลเมตร
ท่าเรือ	๖๐	กิโลเมตร
ลาดบัวหลวง	๖๕	กิโลเมตร

ระยะทางจากจังหวัดพระนครศรีอยุธยาไปยังจังหวัดใกล้เคียง

พระนครศรีอยุธยา-อ่างทอง	๓๑	กิโลเมตร
พระนครศรีอยุธยา-สุพรรณบุรี	๕๓	กิโลเมตร
พระนครศรีอยุธยา-สระบุรี	๖๓	กิโลเมตร
พระนครศรีอยุธยา-สิงห์บุรี	๗๑	กิโลเมตร

ตลอดระยะเวลา ๔๑๗ ปีที่กรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีแห่งราชอาณาจักรไทย มิได้เป็นเพียงช่วงแห่งความเจริญสูงสุดของชนชาติไทยเท่านั้น แต่ยังเป็น การสร้างสรรคอารยธรรมของหมู่มวลมนุษยชาติซึ่งเป็นที่ประจักษ์แก่ นานาอารยประเทศอีกด้วย แม้ว่ากรุงศรีอยุธยาจะถูกทำลายเสียหายจาก สงครามกับประเทศเพื่อนบ้านหรือจากน้ำมือการบุกรุกขูดคั้นของพวกเรากันเอง แต่สิ่งที่ปรากฏให้เห็นในปัจจุบันนี้ยังมีร่องรอยหลักฐานซึ่งแสดงอัจฉริยภาพ และความสามารถอันยิ่งใหญ่ของบรรพบุรุษแห่งราชอาณาจักรผู้อุทิศตน สร้างสรรคความเจริญรุ่งเรืองทางศิลปวัฒนธรรม และความมั่งคั่งไว้ให้แก่ผืน แผ่นดินไทย หรือแม้แต่ชาวโลกทั้งมวล จึงเป็นที่น่ายินดีว่าองค์การ ยูเนสโก ได้ยกคณะกรรมการมรดกโลกได้มีมติรับนครประวัติศาสตร์ พระนครศรีอยุธยา ซึ่งมีอาณาเขตครอบคลุมอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็น พื้นที่ที่ได้รับการจัดตั้งเป็นอุทยานประวัติศาสตร์มาตั้งแต่ปีพ.ศ. ๒๕๑๙ ไว้ใน บัญชีมรดกโลก เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๓๔ ณ กรุงคาร์เทจ ประเทศตูนีเซีย พร้อมกับอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย-กำแพงเพชรโดยจะมีผล ให้ได้รับความคุ้มครองตามอนุสัญญาที่ประเทศต่างๆ ได้ทำร่วมกัน จึงสมควร ที่อนุชนรุ่นหลังจะได้ไปศึกษาเยี่ยมชมเมืองหลวงเก่าของเราแห่งนี้

สถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาส่วนใหญ่เป็น โบราณสถาน ได้แก่ วัด และพระราชวังต่างๆ พระราชวังในจังหวัดพระนคร ศรีอยุธยา มีอยู่ ๓ แห่ง คือ พระราชวังหลวง วังจันทร์เกษมหรือวังหน้า และ วังหลัง นอกจากนี้ยังมีวังและตำหนักนอกกำแพงพระนครศรีอยุธยาซึ่งเป็นที่ สำหรับเสด็จประพาส ได้แก่ พระราชวังบางปะอิน ในเขตอำเภอบางปะอิน และตำหนักนครหลวง ในเขตอำเภอนครหลวง

สถานที่น่าสนใจ

อำเภอพระนครศรีอยุธยา

ศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์อยุธยา จัดตั้งขึ้นตามโครงการที่นักวิชาการ ไทยและนักวิชาการญี่ปุ่นปรับขยายมาจากข้อเสนอเดิมของสมาคมไทย-ญี่ปุ่น และจังหวัดพระนครศรีอยุธยาซึ่งเคยเสนอปรับปรุงบริเวณที่เคยเป็นหมู่บ้าน ญี่ปุ่นให้จัดสร้างเป็นพิพิธภัณฑ์หมู่บ้านญี่ปุ่น มาเป็นการเสนอให้จัดตั้งเป็น ศูนย์ศึกษาจัดประวัติศาสตร์อยุธยาซึ่งจะทำหน้าที่เป็นสถาบันวิจัยและ พิพิธภัณฑ์สถานเกี่ยวกับราชอาณาจักรอยุธยาโดยรวม และได้รับงบประมาณ ช่วยเหลือแบบให้เปล่าจากรัฐบาลญี่ปุ่นเป็นเงิน ๙๙๙ ล้านบาท เพื่อเป็นการ เฉลิมพระเกียรติในพระบรมราชวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรง เจริญพระชนมพรรษาครบ ๖๐ พรรษา และเพื่อเป็นที่ระลึกในโอกาสที่ มิตรภาพระหว่างประเทศญี่ปุ่นกับราชอาณาจักรไทยได้สถาปนาขึ้นนานมาครบ ๑๐๐ ปี

ศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์อยุธยาแห่งนี้แบ่งออกเป็น ๒ ส่วนคือ ส่วน อาคารหลัก ตั้งอยู่ที่ถนนโรจนะ ใกล้กับสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา เป็นอาคาร ๒ ชั้น มีห้องจัดแสดงพิพิธภัณฑ์อยู่ชั้นบน และอีกส่วนคือ ส่วน อาคารผนวก ตั้งอยู่ที่ตำบลเกาะเรียนในบริเวณหมู่บ้านญี่ปุ่น พิพิธภัณฑ์ของ ศูนย์แห่งนี้มีลักษณะพิเศษแตกต่างจากพิพิธภัณฑ์อื่นคือการพยายามสร้างชีวิต สังคม วัฒนธรรมในอดีตให้กลับมามีชีวิตขึ้นใหม่ด้วยข้อมูลการวิจัย (Researched based Reconstruction) โดยการนำเทคโนโลยีของการจัด พิพิธภัณฑ์สมัยใหม่มาใช้จัดแสดงนิทรรศการซึ่งจะทำให้ผู้ชมสามารถเข้าใจ ชีวิตในอดีตได้ง่าย การจัดแสดงมีทั้งสิ้น ๕ หัวข้อ คือ อยุธยาในฐานะราชธานี

อยุธยาในฐานะเมืองท่า อยุธยาในฐานะของรัฐรวมศูนย์อำนาจ ความสัมพันธ์ของอยุธยากับนานาชาติ และชีวิตชุมชนชาวบ้านไทย ทั้งนี้ในทรรศนะทุกอย่างที่นำมาแสดงในศูนย์ได้รับการตรวจสอบข้อมูลทางประวัติศาสตร์อย่างละเอียดจากคณะกรรมการด้านวิชาการของคณะกรรมการอำนวยการมาแล้ว ศูนย์แห่งนี้เปิดทำการทุกวัน (วันจันทร์-ศุกร์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ เวลา ๐๙.๐๐-๑๖.๓๐ น. วันเสาร์-อาทิตย์ เวลา ๐๙.๐๐-๑๗.๐๐ น.) อัตราค่าเข้าชมสำหรับนักเรียน และนักศึกษา ในเครื่องแบบ ๕ บาท ประชาชนทั่วไป ๒๐ บาท นักเรียนต่างชาติ ๕๐ บาท ชาวต่างประเทศ ๑๐๐ บาท สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม โทร. (๐๓๕) ๒๔๕๑๒๓-๔

วัดบรมพุทธาราม อยู่ภายในบริเวณสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา หรือที่ชาวบ้านเรียกกันทั่วไปว่า “วัดกระเบื้องเคลือบ” เพราะแต่เดิมนั้นพระอุโบสถมุงด้วยกระเบื้องเคลือบสีเหลืองแกมเขียว วัดนี้สมเด็จพระเพทราชาทรงสร้างขึ้นที่บริเวณพระนิเวศน์เดิม

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา ตั้งอยู่ที่ตำบลประตูชัย ถนนโรจนะ ตรงข้ามกับสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา หากมาจากกรุงเทพฯ เข้าตัวเมืองอยุธยา จากนั้นข้ามสะพานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช แล้วตรงไปประมาณ ๒ ไฟแดง ไปอีกไม่กี่กิโลเมตรจะเห็นพิพิธภัณฑสถานอยู่ทางขวามือ พิพิธภัณฑสถานแห่งนี้สร้างขึ้นด้วยเงินที่ประชาชนเข้าพระพิมพ์ที่ขุดได้จากกรุวัดราชบูรณะซึ่งเป็นวัดที่สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ ๒ (เจ้าสามพระยา) ทรงสร้าง จึงให้ชื่อว่า “พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา” พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดพิพิธภัณฑสถานแห่งนี้เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๔

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยาเป็นพิพิธภัณฑสถานแห่งแรกในประเทศไทย ที่มีรูปแบบการจัดแสดงแบบใหม่คือ นำโบราณวัตถุมาจัดแสดงจำนวนไม่มากนักจนเกินไปและใช้แสงสีทำให้การนำเสนอดูน่าสนใจ สิ่งสำคัญที่น่าชมภายในพิพิธภัณฑสถานได้แก่

พระพุทธรูปประทับนั่งห้อยพระบาท เป็นพระพุทธรูปศิลาขาวสมัยทวารวดี ในท่าประทับนั่งห้อยพระบาทซึ่งเคยประดิษฐานในซุ้มพระสรูปโบราณวัดพระเมรุ จังหวัดนครปฐม กรมศิลปากรได้พยายามติดตามชิ้นส่วน

ต่างๆ ขององค์พระที่กระจัดกระจายไปอยู่ในที่ต่างๆ มาประกอบขึ้นเป็นองค์พระได้อย่างสมบูรณ์ นับเป็นพระพุทธรูปที่มีค่ามากองค์หนึ่งซึ่งในโลกพบเพียง ๖ องค์เท่านั้น คือในประเทศไทย ๕ องค์และในประเทศอินโดนีเซีย ๑ องค์ ในประเทศไทยอยู่ที่วัดพระปฐมเจดีย์ ๒ องค์ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร ๑ องค์ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา ๑ องค์ และวัดหน้าพระเมรุ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑ องค์

เศียรพระพุทธรูปสมัยอู่ทอง ทำด้วยสัมฤทธิ์มีขนาดใหญ่มากได้มาจากวัดธรรมมิกราช แสดงให้เห็นถึงความเก่าแก่ของวัดและมีมีการหล่อวัตถุขนาดใหญ่ในสมัยโบราณ

นอกจากนี้ยังมีโบราณวัตถุที่ขุดพบอีกมากมาย โดยเฉพาะที่ขุดได้จากกรุวัดราชบูรณะรวบรวมไว้ในห้องมหรรมภัณฑ์มีเครื่องราชูปโภคทองคำทองกรพาวุธ ทัพทรวง เครื่องประดับเศียรสำหรับชายและหญิง พระแสงดาบฝักทองคำประดับพลอยสีต่างๆ เป็นต้น แสดงให้เห็นความรุ่งเรืองของกรุงศรีอยุธยาในอดีตไว้อย่างน่าชมน่าศึกษา พิพิธภัณฑสถานแห่งนี้เปิดให้เข้าชมวันพุธ-วันอาทิตย์ ตั้งแต่เวลา ๐๙.๐๐-๑๖.๐๐ น. ปิดวันจันทร์ วันอังคารและวันหยุดนักขัตฤกษ์ อัตราค่าเข้าชม ชาวไทย ๑๐ บาท ชาวต่างประเทศ ๓๐ บาท สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ โทร. (๐๓๕) ๒๔๑๕๘๗

คุ้มขุนแผน ตั้งอยู่ที่ถนนป่าไผ่ เป็นตัวอย่างของหมู่เรือนไทยภาคกลาง ในรูปแบบเรือนคหบดีไทยสมัยโบราณ เดิมเป็นจวนสมุหเทศาภิบาลมณฑลกรุงเก่า พลตรีพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมขุนมรุพงศ์สิริพัฒน์ทรงสร้างขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๓๗ ที่เกาะลอยบริเวณสะพานเกลือซึ่งอยู่ตรงข้ามกับที่ว่าการมณฑล ต่อมาในราวปี พ.ศ. ๒๔๘๓ บริติช พนมยงค์ นายรัฐบุรุษอาวุโสได้ย้ายจวนหลังนี้มาสร้างในบริเวณคูถนนครบาลเก่าของพระนครศรีอยุธยาพร้อมทั้งสร้างเรือนไทยเพิ่มขึ้นอีกในปี พ.ศ. ๒๔๙๔ และให้ชื่อเรือนไทยนี้ว่าคุ้มขุนแผนซึ่งเชื่อกันว่าขุนแผนเคยต้องโทษอยู่ในคุกแห่งนี้ การเดินทางหากมาจากกรุงเทพฯ เข้าตัวเมืองอยุธยาแล้วให้ข้ามสะพานสมเด็จพระนเรศวรมหาราชตรงไปจนถึงศาลากลางจังหวัดหลังเดิม จะเห็นสามแยกแล้วเลี้ยวขวาตรงไปไม่กี่กิโลเมตรจะเห็นคุ้มขุนแผนอยู่ทางซ้ายมือ

ปางช้างอยุธยา แล เพนียด อยู่ติดกับคุ้มขุนแผน มีบริการขี่ช้างทุกวัน

ตั้งแต่เวลาประมาณ ๐๙.๐๐-๑๗.๐๐ น. ราคาประมาณ ๑๐๐-๕๐๐ บาทขึ้นอยู่กับระยะเวลา สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่โทร. (๐๓๕) ๒๑๑๐๐๑, ๓๒๑๔๘๒, (๐๑)๘๒๑-๗๐๖๕, (๐๑)๘๓๒-๕๓๑๑, (๐๑)๘๕๒-๕๔๕๗

วิหารพระมงคลบพิตร ตั้งอยู่ทางด้านทิศใต้ของวัดพระศรีสรรเพชญ์ ใช้เส้นทางเดียวกับทางไปคุ้มขุนแผน วิหารพระมงคลบพิตรจะอยู่ถัดไปไม่ไกลนัก พระมงคลบพิตรเป็นพระพุทธรูปนูนสัมฤทธิ์ปางมารวิชัย มีขนาดหน้าตักกว้าง ๙.๕๕ เมตรและสูง ๑๒.๔๕ เมตร นับเป็นพระพุทธรูปขนาดใหญ่องค์หนึ่งในประเทศไทย ไม่มีหลักฐานแน่ชัดว่าสร้างในสมัยใด สันนิษฐานว่าสร้างในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนต้น ราวแผ่นดินสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ เมื่อพ.ศ.๒๑๔๕ สมเด็จพระเจ้าทรงธรรมโปรดเกล้าฯให้ย้ายจากทิศตะวันออกนอกพระราชวังมาไว้ทางด้านทิศตะวันตกที่ประดิษฐานอยู่ในปัจจุบัน และโปรดเกล้าฯให้ก่อมณฑปสวมไว้ ในสมัยสมเด็จพระเจ้าเสือฟ้ามาลงมาไหม้เครื่องบนพระมณฑปเกิดไฟไหม้ทำให้ส่วนบนขององค์พระมงคลบพิตรเสียหายจึงโปรดเกล้าฯให้ซ่อมแซมใหม่ แปลงหลังคายอดมณฑปเป็นหลังคาพระวิหารธรรมดาแทน ในคราวเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ ๒ วิหารพระมงคลบพิตรถูกไฟไหม้ รัชกาลที่ ๕ โปรดเกล้าฯให้ปฏิสังขรณ์ใหม่สำหรับบริเวณข้างวิหารพระมงคลบพิตรทางด้านทิศตะวันออกแต่เดิมเป็นสนามหลวง ใช้เป็นที่สำหรับสร้างพระเมรุพระบรมศพของพระมหากษัตริย์และเจ้านายเช่นเดียวกับท้องสนามหลวงของกรุงเทพฯ

วัดพระศรีสรรเพชญ์ ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของวิหารพระมงคลบพิตรเป็นวัดสำคัญที่สร้างอยู่ในพระราชวังหลวงเทียบได้กับวัดพระศรีรัตนศาสดารามแห่งกรุงเทพมหานครหรือวัดมหาธาตุแห่งกรุงสุโขทัย ในสมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑ (พระเจ้าอู่ทอง)ทรงสร้างพระราชมณเฑียรเป็นที่ประทับที่บริเวณนี้ ต่อมาสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถทรงอุทิศบริเวณพระราชมณเฑียรให้เป็นวัดภายในพระราชวังและโปรดเกล้าฯให้สร้างเขตพุทธาวาสขึ้น เพื่อเป็นที่สำหรับประกอบพิธีสำคัญต่างๆ จึงเป็นวัดที่ไม่มีพระสงฆ์จำพรรษา

ต่อมาในสมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๒ โปรดเกล้าฯให้สร้างพระสถูปเจดีย์ใหญ่ขององค์เมื่อ พ.ศ.๒๐๓๕ องค์แรกทางทิศตะวันออกเพื่อบรรจุพระบรมอัฐิของสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถพระราชบิดาและองค์ที่สองคือองค์

กลางในปัจจุบันเพื่อบรรจุพระบรมอัฐิของสมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ ๓ พระบรมเชษฐา ต่อมาในปีพ.ศ. ๒๐๔๒ ทรงสร้างพระวิหารขนาดใหญ่และในปีพ.ศ.๒๐๔๓ ทรงหล่อพระพุทธรูปยืนสูง ๘ วา(๑๖ เมตร) หุ้มด้วยทองคำหนัก ๒๘๖ ชั่ง (ประมาณ ๑๗๑ กิโลกรัม) ประดิษฐานไว้ในวิหารถวายพระนามว่า "พระศรีสรรเพชญดาญาณ" ซึ่งภายหลังเมื่อคราวเสียกรุงพ.ศ. ๒๓๑๐ พม่าได้เผาลอกทองคำไปหมด สำหรับเจดีย์องค์ที่สาม ถัดมาทางทิศตะวันตก สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ ๔ พระราชนิพนธ์ได้โปรดเกล้าฯให้สร้างขึ้นเพื่อบรรจุพระบรมอัฐิของสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๒ เจดีย์สามองค์นี้เป็นเจดีย์แบบลังการะหว่างเจดีย์แต่ละองค์มีมณฑปก่อขึ้นไว้ซึ่งคงจะมีการสร้างเพิ่มในภายหลัง ในสมัยจอมพล ป.พิบูลสงครามได้มีการบูรณะเจดีย์แห่งนี้จนมีสภาพที่เห็นอยู่ในปัจจุบัน เปิดให้เข้าชมทุกวันตั้งแต่เวลา ๐๘.๓๐-๑๖.๓๐ น. ค่าเข้าชม ชาวไทย ๑๐ บาท ชาวต่างประเทศ ๓๐ บาท สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมที่สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ ๓ โทร (๐๓๕) ๒๕๒๕๐๑, ๒๕๒๕๔๘ หมายเหตุ ตั้งแต่เวลาประมาณ ๑๕.๓๐ น.-๒๑.๐๐ น. จะมีการส่องไฟชมโบราณสถาน

พระราชวังหลวงหรือพระราชวังโบราณ ตั้งอยู่ติดกับวัดพระศรีสรรเพชญ์ทางด้านทิศเหนือ สันนิษฐานว่า สมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑(พระเจ้าอู่ทอง)ทรงสร้างพระราชวังตั้งแต่เมื่อครั้งประทับอยู่ที่เวียงเล็ก เมื่อพ.ศ.๑๘๔๐ และเมื่อสร้างพระราชวังเสร็จในปีพ.ศ.๑๘๔๓ จึงย้ายมาประทับที่พระราชวังใหม่ริมหนองโสน ปราสาทในครั้งแรกนี้สร้างด้วยไม้อยู่ในบริเวณวัดพระศรีสรรเพชญ์ ต่อมาเมื่อพ.ศ. ๑๘๔๑ สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถทรงถวายที่บริเวณปราสาทให้เป็นวัดพระศรีสรรเพชญ์วัดในเขตพระราชวัง แล้วทรงสร้างปราสาทใหม่เลื่อนไปทางเหนือชิดกับแม่น้ำลพบุรี

บริเวณพระราชวังหลวงมีพระที่นั่งสำคัญดังนี้

พระที่นั่งวิหารสมเด็จ ตั้งอยู่ทางตอนใต้สุด เป็นปราสาทยอดปราสาท มีมุขหน้าหลังยาวแต่มุขข้างสั้น มีกำแพงแก้วล้อม ๒ ด้าน ตามพงศาวดารกล่าววว่าสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง โปรดให้สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๑๘๖ เพื่อแทนพระที่นั่งมิ่งคลาภิเษกที่ถูกฟ้าผ่าไฟไหม้ ชาวบ้านเรียกว่า "ปราสาททอง" เนื่องจากเป็นปราสาทปิดทององค์แรกที่สร้างขึ้นสำหรับประกอบพระราชพิธีต่าง ๆ

พระที่นั่งสรรเพชญ์ปราสาท เป็นปราสาทยอดปรางค์ตั้งอยู่ตรงกลาง สร้างแบบเดียวกันกับพระที่นั่งวิหารสมเด็จ มีหลังคาซ้อนลดหลั่นกันถึงห้าชั้น มีมุขเด็จยื่นออกมาเป็นที่สำหรับพระมหากษัตริย์เสด็จออกรับแขกเมือง มีโรงแข็งเพื่อกษัตริย์ประทับอยู่ทั้งสองข้าง

พระที่นั่งสุริยาสโมสรเดิมชื่อ พระที่นั่งสุริยามรินทร์ ต่อมาเปลี่ยนเป็นชื่อนี้เพื่อให้คล้องกับชื่อ พระที่นั่งสรรเพชญ์ปราสาท เป็นปราสาทจตุรมุข ก่อด้วยศิลาแลงมีพื้นสูงกว่าพระที่นั่งองค์อื่นๆ ตั้งอยู่ติดกำแพงริมแม่น้ำ ใช้เป็นที่สำหรับประทับทอดพระเนตรขบวนแห่ทางน้ำ ตามพงศาวดารกล่าวว่า เมื่อสมเด็จพระนารายณ์สวรรคต สมเด็จพระเพทราชาได้อัญเชิญพระบรมศพจากเมืองลพบุรีมาประดิษฐานไว้ที่พระที่นั่งองค์นี้

พระที่นั่งจักรวรรดิไพชยนต์ สมเด็จพระเจ้าปราสาททองทรงสร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๑๗๕ พระราชทานนามว่า "พระที่นั่งสุริยโสธรมหาพิมานบรมยงค์" คล้ายปราสาทหินนครธม ต่อมาจึงเปลี่ยนเป็น "พระที่นั่งจักรวรรดิไพชยนต์" ลักษณะเป็นปราสาทตรีมุข ตั้งอยู่บนกำแพงชั้นในด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือของวัดพระศรีสรรเพชญ์ เป็นที่สำหรับทอดพระเนตรกระบวนแห่และฝึกหัดทหารเหมือนพระที่นั่งพุทไธสวรรย์ที่พระบรมมหาราชวังกรุงเทพมหานคร

พระที่นั่งตรีมุข เป็นพระที่นั่งศาลาไม้ หลังคามุงกระเบื้องดินเผา ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของพระที่นั่งสรรเพชญ์ปราสาท ไม่ปรากฏปีที่สร้าง เข้าใจว่าเดิมเป็นพระที่นั่งฝ่ายใน และเป็นที่ประทับในอุทยาน เป็นพระที่นั่งองค์เดียวที่อยู่ในสภาพสมบูรณ์ที่สุด

พระที่นั่งบรรยงก์รัตนาศน์ หรือ พระที่นั่งท้ายสระ เป็นปราสาทจตุรมุข ตั้งอยู่บนเกาะกลางสระน้ำ สมเด็จพระเพทราชาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นเป็นที่ประทับอยู่ข้างในและเป็นที่สำราญพระราชอิริยาบถเมื่อ พ.ศ. ๒๒๓๑ และได้เสด็จประทับตลอดรัชกาล มีพระแท่นสำหรับทอดพระเนตรปลาที่ทรงเลี้ยงไว้ในสระนั้นด้วย

พระที่นั่งทรงปืน เป็นพระที่นั่งรูปยาวรี อยู่ริมสระด้านตะวันตก ใกล้พระที่นั่งบรรยงก์รัตนาศน์ เข้าใจว่าเป็นที่สำหรับฝึกซ้อมอาวุธและในสมัยสมเด็จพระเพทราชาทรงใช้เป็นท้องพระโรงที่เสด็จออกขุนนาง

พระที่นั่งต่างๆ ที่ปรากฏให้เห็นซากหลงเหลือในปัจจุบันเป็นอาคารที่สร้าง

ในสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถเป็นที่ประทับของพระมหากษัตริย์ทุกรัชกาล เปิดให้เข้าชมทุกวัน ตั้งแต่เวลา ๐๖.๐๐-๑๘.๐๐ น. อัตราค่าเข้าชม ชาวไทยคนละ ๑๐ บาท ชาวต่างประเทศคนละ ๓๐ บาท รายละเอียดเพิ่มเติมติดต่อ โทร. (๐๓๕) ๒๔๒๕๐๑, ๒๔๔๕๗๐

วัดพระราม อยู่นอกเขตพระราชวังไปทางด้านทิศตะวันออก ตรงข้ามกับวิหารพระมงคลบพิตร สมเด็จพระรามาเมศวรทรงสร้างขึ้นตรงบริเวณที่ถวายพระเพลิงพระบรมศพสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑ (พระเจ้าอู่ทอง) พระราชบิดา วัดนี้มีมณฑปใหญ่อยู่หน้าวัด เดิมเรียกว่า "หนองโสน" ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น "บึงพระราม" ปัจจุบันคือ "สวนสาธารณะบึงพระราม" ซึ่งใช้เป็นที่สำหรับพักผ่อนหย่อนใจของชาวจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และสำหรับนักท่องเที่ยวที่มาเยือน เปิดให้เข้าชมทุกวันตั้งแต่เวลา ๐๘.๓๐-๑๖.๓๐ น. ค่าเข้าชมชาวไทย ๑๐ บาท ชาวต่างประเทศ ๓๐ บาท หมายเหตุ ตั้งแต่เวลาประมาณ ๑๙.๓๐ น. - ๒๑.๐๐ น. จะมีการส่องไฟชมโบราณสถาน

พระบรมราชานุสาวรีย์พระเจ้าอู่ทอง ประดิษฐานอยู่ระหว่างบึงพระรามกับวัดพระศรีสรรเพชญ์ พระบรมรูปของพระเจ้าอู่ทองมีขนาดเท่าครึ่งของคนธรรมดาหล่อด้วยทองสัมฤทธิ์และรมด้วยน้ำยาสีเขียว ในพระอิริยาบถประทับยืน พระหัตถ์ขวาทรงพระขรรค์ พระเกล้าเกศา ฉลองพระองค์แบบพระมหากษัตริย์สมัยกรุงศรีอยุธยาตอนต้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดพระบรมราชานุสาวรีย์เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๑๓

วัดมหาธาตุ ตั้งอยู่เชิงสะพานป่าถ่าน ทางทิศตะวันออกของวัดพระศรีสรรเพชญ์ พงศาวดารบางฉบับกล่าวว่าวัดนี้สร้างในสมัยสมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ ๑ ต่อมาสมเด็จพระรามาเมศวรโปรดเกล้าฯ ให้อัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุมาบรรจุไว้ใต้ฐานพระปรางค์ประธานของวัดเมื่อ พ.ศ. ๑๙๒๗ พระปรางค์วัดมหาธาตุถือเป็นปรางค์ที่สร้างในระยะแรกของสมัยอยุธยาซึ่งได้รับอิทธิพลของปรางค์ขอมปนอยู่ ชั้นล่างก่อสร้างด้วยศิลาแลงแต่ที่เสริมใหม่ตอนบนเป็นอิฐถือปูน สมเด็จพระเจ้าปราสาททองได้ทรงปฏิสังขรณ์พระปรางค์ใหม่โดยเสริมให้สูงกว่าเดิม แต่ขณะนั้นยอดพังลงมาเหลือเพียงชั้นมุขเท่านั้น จึงเป็นที่น่าเสียดายเพราะมีหลักฐานว่าเป็นปรางค์ที่มีขนาดใหญ่มาก

และก่อสร้างอย่างวิจิตรสวยงามมาก เมื่อพ.ศ. ๒๔๔๙ กรมศิลปากรได้ขุดแต่งพระปรางค์แห่งนี้ พบของโบราณหลายชิ้น ที่สำคัญคือ ผอบศิลา ภายในมีสตูปซ้อนกัน ๗ ชั้น แบ่งออกเป็น ชิน เงิน นาก ไม้ดำ ไม้จันทร์แดง แก้ว โกเมน และทองคำ ชิ้นในบรรจุพระบรมสารีริกธาตุและเครื่องประดับอันมีค่า ปัจจุบันพระบรมสารีริกธาตุนำไปประดิษฐานไว้ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา การเดินทาง หากมาจากกรุงเทพ เข้าตัวเมืองอยุธยาแล้วข้ามสะพานสมเด็จพระนเรศวรมหาราชตรงไปจนถึงสี่แยกไฟแดงที่ ๒ เลี้ยวขวาตรงไปไม่ไกลนัก ผ่านบึงพระราม จะเห็นวัดมหาธาตุอยู่ทางซ้ายมือ เปิดให้เข้าชมทุกวันตั้งแต่เวลา ๐๘.๓๐-๑๖.๓๐ น. ค่าเข้าชม ชาวไทย ๑๐ บาท ชาวต่างประเทศ ๓๐ บาท หมายเหตุ ตั้งแต่เวลาประมาณ ๑๙.๓๐น.-๒๑.๐๐ น. จะมีการส่องไฟชมโบราณสถาน

วัดราชบูรณะ อยู่เชิงสะพานป่าถ่าน ตรงข้ามวัดมหาธาตุ สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ ๒ (เจ้าสามพระยา) โปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นเมื่อราว พ.ศ. ๑๙๖๗ ณ บริเวณที่ถวายพระเพลิงเจ้าอ้ายพระยากับเจ้ายี่พระยาซึ่งชนช้างกันจนถึงแก่พิราลัยและโปรดเกล้าฯ ให้ก่อเจดีย์ ๒ องค์บริเวณนั้น ซากที่เหลืออยู่แสดงว่าวิหารและส่วนต่างๆ ของวัดนี้ใหญ่โตมาก พระปรางค์เป็นศิลปะอยุธยาสมัยแรกซึ่งนิยมสร้างตามแบบขอมที่ให้พระปรางค์เป็นประธานของวัด พระปรางค์องค์นี้มีลวดลายสวยงามมาก ภายในกรุปรางค์มีภาพเขียนด้วยสีแดงชาดปิดทองเป็นรูปพระพุทธรูปปางลีลาและปางสมาธิ รวมทั้งรูปเทวดาและรูปดอกไม้ เมื่อกรมศิลปากรขุดแต่งพระปรางค์วัดราชบูรณะ ได้ขุดกรุนำโบราณวัตถุที่มีค่าไปเก็บรักษาไว้ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา ซึ่งสร้างโดยเงินบริจาคจากการนำพระพิมพ์ขนาดเล็กที่ได้จากกรุนี้มาจำหน่ายเป็นของชำร่วย เปิดให้เข้าชมทุกวันตั้งแต่เวลา ๐๘.๓๐-๑๖.๓๐ น. ค่าเข้าชม ชาวไทย ๑๐ บาท ชาวต่างประเทศ ๓๐ บาท หมายเหตุ ตั้งแต่เวลาประมาณ ๑๙.๓๐น.- ๒๑.๐๐น. จะมีการส่องไฟชมโบราณสถาน

พิพิธภัณฑ์เรือไทย ตั้งอยู่บริเวณฝั่งตรงข้ามกับวัดมหาธาตุ ภายในบริเวณบ้านพักของอาจารย์ไพฑูรย์ ขาวมาลา เป็นสถานที่เก็บรวบรวมเรือจำลองรูปแบบต่างๆ โดยต่อขึ้นตามแบบเรือจริงทุกประการ มีตั้งแต่เรือเดินสมุทรไปจนถึงเรือลำเล็กและมีส่วนที่เป็นพิพิธภัณฑ์เรือไทย จัดแสดงเรือ

ไทยพื้นบ้านนานาชนิดหลายรูปแบบที่ปัจจุบันหาได้ยากตามแม่น้ำลำคลอง สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม โทร. (๐๓๕) ๒๔๑๑๙๕

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ จันทรเกษม เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า **วังจันทรเกษมหรือวังหน้า** ตั้งอยู่ถนนอุทงธรมแม่น้ำป่าสักมุมทิศตะวันออกเฉียงเหนือของเกาะเมืองใกล้ตลาดหัวรอ วังจันทรเกษมสร้างในสมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราชขณะยังทรงเป็นมหาอุปราชครองเมืองพิษณุโลกเมื่อพ.ศ.๒๑๑๒ เคยใช้เป็นที่ประทับของสมเด็จพระยุพราชและพระมหากษัตริย์หลายพระองค์ เมื่อคราวเสียกรุงในปีพ.ศ.๒๓๑๐ วังนี้ได้ถูกข้าศึกเผาทำลายเสียหายมากและถูกทิ้งร้าง จนถึงรัชกาลที่ ๔ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์โปรดเกล้าฯ ให้ซ่อมพระที่นั่งพิมานรัตยาและพลับพลาจตุรมุขไว้เป็นที่ประทับเมื่อเสด็จประพาสพระนครศรีอยุธยา ต่อมาในรัชกาลที่ ๕ ได้พระราชทานให้เป็นที่ว่าการมณฑลอยุธยาและรัชกาลที่ ๗ โปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนเป็นศาลากลางจังหวัด จนเมื่อได้สร้างศาลากลางใหม่แล้ว กรมศิลปากรจึงได้เข้ามาดูแลและจัดทำเป็นพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ จันทรเกษมจนกระทั่งปัจจุบัน

โบราณสถานโบราณวัตถุที่น่าสนใจในพระราชวังจันทรเกษม มีดังนี้ **กำแพงและประตูวัง** เป็นสิ่งที่สร้างใหม่ในรัชกาลที่ ๔ ของเดิมมีอาณาเขตกว้างขวางกว่าที่เห็นในปัจจุบัน เพราะขุดพบรากฐานของพระที่นั่งนอกกำแพงวัดด้านใน และพบซากอิฐในบริเวณเรือนจำหลายแห่ง

พลับพลาจตุรมุข เป็นพลับพลาเครื่องไม้ ตั้งอยู่บนศาลาใกล้ประตูวังด้านทิศตะวันออก เดิมเป็นที่ประทับของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๔ เวลาเสด็จประพาส ปัจจุบันจัดแสดงเครื่องขมาลายครามของเงินอาวุธสมัยโบราณ และเครื่องราชูปโภคของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระที่นั่งพิมานรัตยา เป็นตึกหมู่อยู่กลางพระราชวัง เคยเป็นที่ตั้งศาลากลางมณฑลและจังหวัดมาหลายปี ปัจจุบันจัดแสดงพระพุทธรูป เทวรูป พระพิมพ์สมัยต่างๆ และเครื่องไม้จำหลักสมัยอยุธยา

พระที่นั่งพิสัยคัลลักษณ์ หรือ หอสองกลอง เป็นหอสูงสี่ชั้นอยู่ที่ริมพระราชวังด้านทิศตะวันตก สร้างในรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช แต่หักพังลงมาเมื่อคราวเสียกรุงครั้งที่ ๒ หอที่เห็นอยู่ในปัจจุบันสร้างในสมัย

รัชกาลที่ ๔ ตามรากฐานเดิม ทรงใช้เป็นที่พักผ่อนพระเนตรดาว

การเดินทาง หากมาจากกรุงเทพฯ เข้าตัวเมืองอยุธยา เมื่อข้ามสะพานสมเด็จพระนเรศวรมหาราชแล้วให้เลี้ยวซ้ายตรงไปจนถึงสามแยกเลี้ยวซ้ายอีกครั้งและตรงไปอีกประมาณ ๒ กิโลเมตร จะผ่านตลาดเจ้าพรหม จากนั้นจะเห็นพิพิธภัณฑสถานอยู่ทางซ้ายมือ เปิดให้เข้าชมทุกวัน เว้นวันจันทร์ วันอังคาร และวันหยุดนักขัตฤกษ์ ตั้งแต่เวลา ๐๙.๐๐-๑๖.๐๐ น. ค่าเข้าชม ชาวไทยคนละ ๑๐ บาท ชาวต่างประเทศคนละ ๓๐ บาท สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ โทร. (๐๓๕) ๒๕๑๕๘๖

วัดเสนาสนาราม อยู่ทางด้านหลังพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ จันทรเกษม เป็นวัดโบราณเดิมชื่อ "วัดเสือ" เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปสำคัญ ๒ องค์คือ "พระสัมพุทธมุนี" พระประธานในอุโบสถและ "พระอินทร์แปลง" ซึ่งประดิษฐานอยู่ในพระวิหารเป็นพระพุทธรูปที่อัญเชิญมาจากนครเวียงจันทน์

วัดสุพรรณดารามราชวรวิหาร อยู่ในเขตพระนครด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ของเกาะเมือง เหนือบริเวณป้อมเพชร สามารถใช้เส้นทางเดียวกับพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ จันทรเกษม แต่พอถึงสามแยกให้เลี้ยวขวาแล้วตรงไปประมาณ ๑ กิโลเมตร จะเห็นป้ายทางขวามืออยู่ทางด้านขวามือ วัดนี้เดิมชื่อว่า "วัดทอง" เป็นวัดที่พระบรมมหาราชวังของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชทรงสร้างไว้ตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยา ต่อมาเมื่อพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชเสด็จขึ้นครองราชย์ จึงโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนาวัดทองขึ้นใหม่และพระราชทานนามว่า "วัดสุพรรณดาราม" เพื่อเป็นอนุสรณ์แด่พระบรมชนกนาถและพระบรมราชชนนีตามพระนามเดิมของทั้งสองพระองค์คือ "ทองดี" และ "ดาวเรือง"

วัดแห่งนี้มีสิ่งต่างๆที่น่าสนใจไม่ว่าจะเป็น พระอุโบสถ ซึ่งยังคงเป็นแบบสมัยอยุธยาตอนปลาย คือทำส่วนฐานโค้งอ่อนลงตรงกลางคล้ายปากเรือสำเภา หน้าบันอุโบสถสลักลายเป็นรูปนารายณ์ทรงครุฑ มีภาพจิตรกรรมฝาผนังเทพชุมนุมที่ผนังอุโบสถตอนบน ตอนล่างเขียนเรื่องเวสสันดรชาดก เตมียชาดกและสุวรรณสามชาดก ผนังด้านหน้าพระประธานเขียนภาพมารวิชัย มีแม่พระธรณีบีบมวยผมอยู่ตรงกลาง พระประธานในพระอุโบสถรัชกาลที่ ๑ โปรดเกล้าฯ ให้จำลองขยายส่วนจากพระแก้วมรกตนอกจากนี้ภายใน พระวิหาร

ของวัดนี้มีภาพเขียนแสดงพระราชประวัติของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช นับเป็นจิตรกรรมฝาผนังที่มีฝีมือยอดเยี่ยมงดงามมาก กรมศิลปากรได้ถ่ายแบบภาพเขียนนี้ไปไว้ที่อนุสรณ์ดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี

ป้อมและปราการรอบกรุง กำแพงเมืองที่พระเจ้าอู่ทองทรงสร้างครั้งแรกนั้นเป็นเพียงเชิงเนินดิน และมีเสาไม้ระแนงปักข้างบน ต่อมาในรัชสมัยสมเด็จพระมหาจักรพรรดิจึงได้ก่ออิฐถือปูนขึ้น ตามพระราชพงศาวดารมีการสร้างป้อมต่างๆ อาทิ ป้อมมหาไชย ป้อมขจัดกบ ป้อมเพชร ป้อมหอราชคฤห์ และป้อมจำปาพลเป็นต้น ป้อมขนาดใหญ่ๆมักตั้งอยู่บริเวณทางแยกระหว่างแม่น้ำเช่น ป้อมเพชรตั้งอยู่ตรงที่บรรจบของแม่น้ำเจ้าพระยากับแม่น้ำป่าสัก ป้อมมหาไชยตั้งอยู่มุมวังจันทรเกษมบริเวณซึ่งเป็นตลาดหัวรอในปัจจุบัน ตัวป้อมได้ถูกรื้อเพื่อนำอิฐไปสร้างพระนครใหม่ที่กรุงเทพมหานคร ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๑

สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ หรือเรียกกันว่า สวนสมเด็จพระเจ้า ตั้งอยู่ถนนอู่ทอง ในเขตอุทยานประวัติศาสตร์ ทางด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ของเกาะเมือง เป็นสวนสาธารณะขนาดใหญ่ ประกอบด้วยต้นไม้ต่างๆ ในวรรณคดี ศาลาไทยและโบราณสถาน นอกจากนี้ยังมีโครงการพัฒนาพื้นที่เป็นสวนป่าสมุนไพรอีกด้วย

การเดินทาง หากมาจากกรุงเทพฯ เข้าตัวเมืองอยุธยาแล้วให้ข้ามสะพานสมเด็จพระนเรศวรมหาราชตรงไปจนสุดถนน พอถึงสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยาแล้ว จะเห็นสามแยกข้างหน้าให้เลี้ยวซ้ายตรงไปจนถึงสามแยกไฟแดงแล้วเลี้ยวขวาตรงไป ผ่านโรงพยาบาลจังหวัดไปไม่กี่กิโลเมตรจะเห็นสวนสมเด็จพระศรีนครินทร์อยู่ทางขวามือ

วังหลัง ตั้งอยู่ริมกำแพงพระนครศรีอยุธยาด้านทิศตะวันตก ตรงข้ามกับวัดกษัตริย์ราช เดิมเป็นอุทยานสำหรับเสด็จประพาสเป็นครั้งคราวเรียกว่า สวนหลวง และมีเพียงตำหนักที่พัก ต่อมาในสมัยสมเด็จพระมหาธรรมราชาได้โปรดเกล้าฯ ให้สร้างเพิ่มเติมเป็นพระราชวังเพื่อให้เป็นที่ประทับของสมเด็จพระเอกาทศรถ หลังจากนั้นได้กลายเป็นที่ประทับของเจ้านายในพระราชวงศ์ ปัจจุบันเป็นที่ตั้งของเจดีย์พระศรีสุริโยทัย

เจดีย์พระศรีสุริโยทัย อยู่ในเกาะเมืองด้านทิศตะวันตก อยู่ติดกับ

สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ ๓ ถนนอุทอง พระเจดีย์แห่งนี้เป็นโบราณสถานที่สำคัญยิ่งแห่งหนึ่งในเขตอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา เป็นอนุสรณ์สถานของวีรสตรีไทยพระองค์แรก สมเด็จพระสุริโยทัยซึ่งสิ้นพระชนม์ในการทำสงครามยุทธหัตถีระหว่างสมเด็จพระมหาจักรพรรดิกับพระเจ้าแปรและเป็นการยืนยันเกียรติแห่งสตรีไทยที่ได้รับการยกย่องจากสังคมไทยมาแต่ครั้งบรรพกาล

ปีพ.ศ. ๒๐๑๑ สมเด็จพระมหาจักรพรรดิขึ้นครองราชสมบัติมีสมเด็จพระสุริโยทัยเป็นพระมเหสี หลังจากครองราชย์ได้ ๗ เดือน พระเจ้าตะเบ็งเซเวตี้และบุเรงนองยกทัพเข้ามาล้อมกรุงศรีอยุธยาโดยผ่านมาจากด่านด่าน พระเจดีย์สามองค์จังหวัดกาญจนบุรีและตั้งค่ายล้อมพระนคร สมเด็จพระมหาจักรพรรดิทรงช้างออกไปพร้อมกับพระราชโอรส สมเด็จพระสุริโยทัยทรงเป็นห่วงพระราชสวามีจึงได้ทรงเครื่องแบบอย่างนักรบชายประทับช้างตามเสด็จออกไป กองทัพกรุงศรีอยุธยาปะทะกับทัพหน้าของกรุงหงสาวดีซึ่งมีพระเจ้าแปรเป็นแม่ทัพ สมเด็จพระมหาจักรพรรดิทรงไล่ช้างเข้าชนกับช้างของพระเจ้าแปรและบังเอิญช้างทรงเกิดพลีภัยพลั่ว สมเด็จพระสุริโยทัยจึงไล่ช้างพระที่นั่งเข้าขวางพระเจ้าแปรด้วยเกรงว่าสมเด็จพระมหาจักรพรรดิพระราชสวามีจะเป็นอันตราย จนถูกพระแสงของ้าวฟันพระอึ่งสาขาดสะพายแล่งสิ้นพระชนม์อยู่บนคอช้าง เมื่อสงครามยุติลงสมเด็จพระมหาจักรพรรดิทรงปลงพระศพของพระนางและสถาปนาวัดที่ปลงพระศพขึ้นเป็นวัดสวนหลวงสบสวรรค์ (เดิมชื่อ วัดสบสวรรค์) ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีการสอบสวนหาตำแหน่งสถานที่ต่างๆ ที่กล่าวถึงในพระราชพงศาวดารเพื่อเรียบเรียงเป็นหนังสือประชุมพงศาวดารขึ้น ทูลเกล้าฯ ถวาย จึงเป็นเหตุให้ทราบตำแหน่งของวัดสบสวรรค์ ซึ่งยังคงพบเจดีย์แบบย่อไม้สิบสองสูงใหญ่ปรากฏตามที่ตั้งในปัจจุบันนี้ ต่อมาพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงขนานนามเรียกชื่อเจดีย์ว่า "เจดีย์พระศรีสุริโยทัย"

ในปี พ.ศ. ๒๕๓๓ รัฐบาลได้มอบให้กรมศิลปากร และกรมกลางดำเนินการบูรณะซ่อมแซมเสริมรูปทรงพระเจดีย์ที่ชำรุดให้อยู่ในสภาพเดิมเป็นที่น่ายินดีว่าในวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๓๓ กรมศิลปากรได้พบวัตถุโบราณ

เช่น พระพุทธรูปสลักแก้วสีขาวปางมารวิชัย พระเจดีย์จำลอง ผอบทองคำบรรจุพระธาตุ เป็นต้น ปัจจุบันเก็บรักษาไว้ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา

สวนศรีสุริโยทัย ตั้งอยู่ในเขตทหาร กองสรรพาวุธซ่อมยาง สามารถใช้เส้นทางเดียวกับทางไปเจดีย์พระศรีสุริโยทัย สวนศรีสุริโยทัยจะอยู่ทางขวามือองค์การสุราเป็นผู้สร้างสวนนี้เพื่ออุทิศส่วนกุศลถวายอดีตพระมหากษัตริย์ทุกพระองค์ในที่ดินซึ่งเคยเป็นเขตพระราชฐานชั้นใน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้พระราชทานชื่อ "สวนศรีสุริโยทัย" เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๓๒ และองค์การสุราได้ทูลเกล้าฯ ถวายสวนนี้แด่สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถเนื่องในวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๕ รอบ สวนนี้มีพื้นที่ประมาณ ๕ ไร่ ประกอบด้วยศาลาอเนกประสงค์ พลับพลาสมเด็จพระสุริโยทัย อนุสาวรีย์สมเด็จพระสุริโยทัยแสดงเหตุการณ์ตอนสู้รบบนหลังช้าง เนินเสมหิตนอ่นโบราณอายุกว่า ๔๐๐ ปีบรรจุชิ้นส่วนพระพุทธรูปที่ชำรุด อัญเชิญมาจากวัดพุทไธศวรรย์ (พระตำหนักเวียงเหล็กของพระเจ้าอู่ทอง) ฯลฯ สวนนี้เปิดให้เข้าชมทุกวัน ตั้งแต่เวลา ๐๙.๐๐-๑๗.๐๐ น.

วัดโลกยสุธา อยู่ใกล้กับเจดีย์พระศรีสุริโยทัย ให้ใช้เส้นทางเข้าไปตามถนนหลังพลับพลาตรึมขโนในบริเวณพระราชวังโบราณผ่านวัดวรโพธิ์และวัดวรเชษฐารามเข้าไปจนถึงพระพุทธรูปไสยาสน์องค์ใหญ่ซึ่งตั้งอยู่กลางแจ้ง พระพุทธรูปไสยาสน์องค์นี้ก่อด้วยอิฐถือปูน ยาวประมาณ ๒๕ เมตร มีซากเสา ๖ เหลี่ยมตั้งอยู่ชิดกับองค์พระหลงเหลือให้เห็นอยู่หลายต้น เข้าใจว่าที่นี่อาจเคยเป็นพระอุโบสถ

วัดกษัตราธิราชวรวิหาร อยู่นอกเกาะเมืองตรงข้ามกับเจดีย์พระศรีสุริโยทัย ริมแม่น้ำเจ้าพระยา สามารถใช้เส้นทางเดียวกับสวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ไปจนถึงสี่แยกแล้วเลี้ยวซ้ายข้ามสะพานวัดกษัตราธิราชวรวิหาร จากนั้นเลี้ยวขวาตรงไปไม่ไกลนักก็จะถึงวัดนี้ วัดนี้เดิมชื่อ "วัดกษัตรา" หรือ "วัดกษัตราราม" เป็นวัดโบราณในสมัยกรุงศรีอยุธยามีพระปรางค์ใหญ่เป็นประธานหลักของวัด และยังมีพระอุโบสถสมัยอยุธยาซึ่งมีลายสลักไม้เป็นดาวเพดานงดงามมาก เป็นวัดที่มีความสวยงามมากวัดหนึ่ง

วัดไชยวัฒนาราม ตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งตะวันตกนอกเกาะเมือง

เป็นวัดที่พระเจ้าปราสาททอง กษัตริย์กรุงศรีอยุธยาองค์ที่ ๒๔ (พ.ศ. ๒๑๗๓-๒๑๙๘) โปรดให้สร้างขึ้นเมื่อพ.ศ. ๒๑๗๓ ได้ชื่อว่าเป็นวัดที่มีความงดงามมากแห่งหนึ่งในกรุงศรีอยุธยา ความสำคัญอีกประการหนึ่งคือ วัดนี้เป็นที่ฝังพระศพของเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร์(เจ้าฟ้ากุ้ง) กวีเอกสมัยอยุธยาตอนปลายกับเจ้าฟ้าสังวาลย์ซึ่งต้องพระราชอาญาโดยจนสิ้นพระชนม์ในรัชสมัยของพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ

สิ่งที่น่าสนใจภายในวัดได้แก่ พระปรางค์ศรีรัตนมหาธาตุ เป็นปรางค์ประธานของวัดตั้งอยู่บนฐานสี่เหลี่ยมจัตุรัสและที่มุมฐานมีปรางค์ทิศประจำอยู่ทั้งสี่มุม การที่สมเด็จพระเจ้าปราสาททองซึ่งเป็นกษัตริย์สมัยอยุธยาตอนปลายทรงสร้างปรางค์ขนาดใหญ่เป็นประธานของวัดเท่ากับเป็นการรื้อฟื้นศิลปะสมัยอยุธยาตอนต้นที่นิยมสร้างปรางค์เป็นประธานของวัดเช่นการสร้างปรางค์ที่วัดมหาธาตุและวัดราชบูรณะ เนื่องมาจากพระองค์ทรงได้เชมรมาอยู่ได้อ่านางจึงมีการนำรูปแบบสถาปัตยกรรมเขมรเข้ามาใช้ในการก่อสร้างปรางค์อีกครั้งหนึ่ง นอกจากนี้ยังมีพระระเบียงรอบปรางค์ประธาน ภายในพระระเบียงมีพระพุทธรูปปูนปั้นปางมารวิชัย ผนังระเบียงก่อด้วยอิฐถือปูน มีลูกกรงหล่อเป็นรูปลายกุดั่น พระอุโบสถ อยู่ด้านหน้าของวัดภายในมีซากพระประธานเป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัยสร้างด้วยหินทราย ใบเสมาของพระอุโบสถทำด้วยหินสีค่อนข้างเขียว จำหลักเป็นลายประจายามและลายก้านขด และเจดีย์ย่อมุมไม้สิบสอง ทางด้านหน้าพระอุโบสถมีเจดีย์ ๒ องค์ ฐานกว้าง ๑๒ เมตร สูง ๑๒ เมตร ซึ่งถือเป็นศิลปะที่เริ่มมีแพร่หลายตั้งแต่สมัยสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง วัดไชยวัฒนารามได้รับการประกาศขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานของชาติ เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๔๗๘ และกรมศิลปากรได้ดำเนินการบูรณะตลอดมาจนปัจจุบันไม่มีสภาพกว้างอยู่ในป่าอีกแล้ว และยังคงมองเห็นเค้าแห่งความสวยงามยิ่งใหญ่ตระการตา ซึ่งผู้ไปเยือนไม่ควรพลาดชมอย่างยิ่ง เปิดให้เข้าชมทุกวันตั้งแต่เวลา ๐๘.๓๐-๑๖.๓๐ น. ค่าเข้าชม ชาวไทย ๑๐ บาท ชาวต่างประเทศ ๓๐ บาท หมายเหตุ ตั้งแต่เวลาประมาณ ๑๙.๓๐น.- ๒๑.๐๐น. จะมีการส่องไฟชมโบราณสถาน การเดินทาง สามารถใช้เส้นทางได้หลายเส้นทาง ได้แก่

ทางเรือ ท่านอาจเช่าเหมเรือหางยาวจากบริเวณหลังลานจอดรถฝั่งตรง

ข้ามพระราชวังจันทร์เกษมด้านตะวันออกของเกาะเมือง ล่องไปตามลำน้ำป่าสักลงไปทางใต้ผ่านวิทยาลัยการต่อเรือพระนครศรีอยุธยา วัดพนัญเชิงวรวิหาร วัดพุทไธสวรรย์ โบสถ์โปรตุเกส วัดไชยวัฒนาราม วัดกษัตราธิราชวรวิหาร และเจดีย์พระศรีสุริโยทัยอันสง่างามอีกด้วย ซึ่งจะทำให้การเดินทางมีรสชาติไปอีกแบบหนึ่งโดยเฉพาะเวลาพลบค่ำจะเห็นภาพบริเวณวัดไชยวัฒนารามงดงามมาก

รถยนต์ สามารถใช้เส้นทางเดียวกับวัดกษัตราธิราช แต่พอข้ามสะพานวัดกษัตราธิราชไปแล้วให้เลี้ยวขวาแล้วตรงไปเรื่อยๆ ก็จะเห็นวัดไชยวัฒนารามตั้งเด่นเป็นสง่าอยู่ทางด้านหน้า

วัดพุทไธสวรรย์ ตั้งอยู่ริมแม่น้ำทางด้านใต้ฝั่งตรงข้ามของเกาะเมือง หากเดินทางโดยรถยนต์ และใช้เส้นทางสายอยุธยา-เสนา ข้ามสะพานวัดกษัตราธิราชวรวิหารแล้วเลี้ยวซ้าย จะผ่านวัดไชยวัฒนาราม มีป้ายบอกทางเป็นระยะไปจนถึงทางแยกซ้ายเข้าวัดพุทไธสวรรย์ วัดนี้สร้างขึ้นบริเวณตำแหน่งที่ประทับเดิมของสมเด็จพระเจ้าอู่ทองซึ่งเรียกว่า "ตำแหน่งเวียงเหล็กหรือเวียงเล็ก" หลังจากนั้นพระองค์ไปสร้างพระราชวังใหม่ที่ตำบลหนองโสน (ปัจจุบันคือวัดพนัญเชิง) จึงสถาปนาที่นี่เป็นวัดพุทไธสวรรย์ ภายในวัดมีสิ่งที่น่าสนใจ คือ พระปรางค์ประธานองค์ใหญ่ศิลปะแบบขอม พระอุโบสถทางด้านทิศตะวันตกของปรางค์ พระตำหนักสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ วิหารพระนอนและหมู่พระเจดีย์สิบสององค์

หมู่บ้านโปรตุเกส ตั้งอยู่ที่ตำบลลำเฒ่าลุ่ม บริเวณริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาทางทิศตะวันตก อยู่ทางใต้ของตัวเมือง ชาวโปรตุเกสเป็นชาวยุโรปชาติแรกที่เข้ามาติดต่อกับการค้าขายกับกรุงศรีอยุธยาเมื่อปีพ.ศ. ๒๐๕๔ โดยอัลฟองโซ เดอ อัลบูเคอร์ก ผู้สำเร็จราชการของโปรตุเกส ประจำเอเชีย ได้ส่งนายดูอาร์เต้ เฟร์นันเดส เป็นทูตเข้ามาเจริญสัมพันธไมตรีกับสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๒ แห่งกรุงศรีอยุธยา ชาวโปรตุเกสเข้ามาตั้งหลักแหล่งค้าขายและเป็นทหารอาสาในกองทัพกรุงศรีอยุธยา สร้างโบสถ์ขึ้นเพื่อเผยแพร่ศาสนาและเป็นศูนย์กลางของชุมชนปัจจุบันบริเวณนี้ยังมีร่องรอยสิ่งก่อสร้างปรากฏให้เห็นคือ โบราณสถานซานเปโตรหรือโบสถ์ในคณะโดมินิกันซึ่งเป็นที่สำหรับประกอบพิธีกรรมทางศาสนา นับเป็นโบสถ์แห่งแรกที่สร้างขึ้นในแผ่นดินไทย มีการขุด

วัดหน้าพระเมรุ ตั้งอยู่ริมคลองสระบัวด้านทิศเหนือของคูเมือง (เดิมเป็นแม่น้ำลพบุรี) ตรงข้ามกับพระราชวังหลวง มีชื่อเดิมว่า "วัดพระเมรุราชิการาม" ที่ตั้งของวัดนี้เดิมคงเป็นสถานที่สำหรับสร้างพระเมรุถวายพระเพลิงพระบรมศพของพระมหากษัตริย์พระองค์ใดพระองค์หนึ่งสมัยอยุธยาตอนต้น ต่อมาได้สร้างวัดขึ้น มีตำนานเล่าว่าพระองค์อินทร์ในรัชกาลสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๒ ทรงสร้างวัดนี้เมื่อพ.ศ. ๒๐๔๖ สมเด็จพระมหาจักรพรรดิเมื่อครั้งทำศึกกับพระเจ้าบุเรงนองได้มีการทำสัญญาสงบศึกเมื่อพ.ศ. ๒๑๐๖ ได้สร้าง

๐๔๕๖๗๘๙ ๐๕๖๗๘๙๐

ผลลัพธ์ที่ประทับขึ้นระหว่างวัดหน้าพระเมรุกับวัดหัตถดาสน

วัดนี้เป็นวัดเดียวในกรุงศรีอยุธยาที่ไม่ได้ถูกพม่าทำลายและยังคงปรากฏสถาปัตยกรรมแบบอยุธยาอยู่ในสภาพสมบูรณ์มากที่สุดในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พระอุโบสถมีขนาดยาว ๕๐ เมตร กว้าง ๑๖ เมตรเป็นแบบอยุธยาตอนต้นซึ่งมีเสาอยู่ภายใน ต่อมาสร้างขยายออกโดยเพิ่มเสารับชายคาภายนอกในรัชสมัยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ หน้าต่างเจาะเป็นช่องยาวตามแนวดิ่ง เสาเหลี่ยมสองแถวๆละแปดต้น มีบัวหัวเสาเป็นบัวโถแบบอยุธยา ด้านบนแกะสลักไม่เป็นดาวเพดาน พระประธานในอุโบสถสร้างปลายสมัยอยุธยาเป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัยหล่อด้วยทองสัมฤทธิ์ ทรงเครื่องแบบกษัตริราช มีนามว่า "พระพุทธรูปมิตวิชิตมารโมลีศรีสรรเพชญ์บรมไตรโลกนาถ" จัดเป็นพระพุทธรูปทรงเครื่องสมัยอยุธยาที่มีขนาดใหญ่ที่สุดเท่าที่มีปรากฏอยู่ในปัจจุบันและมีความสมบูรณ์งดงามมาก ในสมัยรัชกาลที่ ๓ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ได้มีการปฏิสังขรณ์วัดนี้โดยรักษาแบบอย่างเดิมไว้ และได้เชิญพระพุทธรูปศิลาสีเขียวประทับนั่งห้อยพระบาทสมัยทวาราวดีจากวัดมหาธาตุมาไว้ในวิหารสรรพเพชญ์(หรือวิหารน้อย) ซึ่งอยู่ข้างพระอุโบสถ พระพุทธรูปศิลาแบบนั่งห้อยพระบาทสมัยทวาราวดีนี้ นับเป็น ๑ ใน ๕ องค์ที่มีอยู่ในประเทศไทย จึงนับเป็นสิ่งที่มีความควรแก่การเก็บรักษาไว้

วัดกุฎีดาว อยู่หน้าสถานีรถไฟจังหวัดอยุธยาฝั่งตะวันออก เป็นวัดเก่าแก่ ฝีมือการสร้างงดงามยิ่ง แต่ปรักหักพังไปมากแล้ว ปัจจุบันเป็นวัดร้างไม่ปรากฏแน่ชัดว่าใครเป็นผู้สร้าง

วัดสมณโกศ เป็นวัดที่เจ้าพระยาโกษา (เหล็ก) และเจ้าพระยาโกษา (ปาน) ปฏิสังขรณ์ขึ้นใหม่ในแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช วัดนี้มีพระปรารภองค์ใหญ่รูปทรงสี่เหลี่ยมแปลกตากว่าแห่งอื่น เข้าใจว่าเลียนแบบเจดีย์เจ็ดยอดของเขียงใหม่

วัดใหญ่ชัยมงคล เดิมชื่อวัดป่าแก้วหรือวัดเจ้าพระยาไทย ตั้งอยู่ทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำป่าสัก หากมาจากกรุงเทพฯเข้าตัวเมืองอยุธยาแล้วจะเห็นเจดีย์วัดสามปลื้ม(เจดีย์กลางถนน) ให้เลี้ยวซ้ายตรงไปประมาณ ๑ กิโลเมตร จะเห็นวัดใหญ่ชัยมงคลอยู่ทางซ้ายมือ วัดนี้ตามข้อมูลประวัติศาสตร์สันนิษฐานว่าพระเจ้าอู่ทองทรงสร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ.๑๔๐๐ สำหรับเป็นสำนักของ

พระสงฆ์ซึ่งไปบวชเรียนมาแต่สำนักพระวันรัตน์มหาเถระในประเทศลังกา คณะสงฆ์ที่ไปศึกษาพระธรรมวินัยเรียกนามนิกายในภาษาไทยว่า "คณะป่าแก้ว" วัดนี้จึงได้ชื่อว่า วัดคณะป่าแก้ว ต่อมาเรียกให้สั้นลงว่า "วัดป่าแก้ว"

หลังจากนั้นได้เปลี่ยนชื่อเป็น "วัดเจ้าพระยาไทย" สันนิษฐานว่าสาเหตุอาจมาจากสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑ ทรงสร้างวัดป่าแก้วขึ้น ณ บริเวณซึ่งได้ถวายพระเพลิงพระศพของเจ้าแก้วเจ้าไทย หรืออาจมาจากการที่วัดนี้เป็นที่ประทับของพระสังฆราชฝ่ายขาว ซึ่งในสมัยโบราณเรียกพระสงฆ์ว่า "เจ้าไทย" ฉะนั้นเจ้าพระยาไทยจึงหมายถึงตำแหน่งพระสังฆราช

ในปี พ.ศ. ๒๑๓๕ เมื่อสมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงทำศึกยุทธหัตถีชนะพระมหาอุปราชาแห่งพม่าที่ตำบลหนองสาหร่าย เมืองสุพรรณบุรี ได้ทรงสร้างพระเจดีย์ใหญ่ขึ้นที่วัดนี้เป็นอนุสรณ์แห่งชัยชนะ การสร้างพระเจดีย์อาจสร้างเสริมพระเจดีย์เดิมที่มีอยู่หรืออาจสร้างใหม่ทั้งองค์ก็ได้ ไม่มีหลักฐานแน่นอน ชานานนามว่า "พระเจดีย์ชัยมงคล" แต่ราษฎรเรียกว่า "พระเจดีย์ใหญ่" ฉะนั้นนานวันเข้าวัดนี้จึงเรียกชื่อเป็น "วัดใหญ่ชัยมงคล" วัดนี้ร้างไปเมื่อคราวเสียกรุงครั้งสุดท้าย และเพ่งจะตั้งขึ้นเป็นวัดที่มีพระสงฆ์อยู่จำพรรษาเมื่อไม่นานมานี้

วัดพนัญเชิงวรวิหาร ตั้งอยู่ริมแม่น้ำป่าสักทางทิศใต้ฝั่งตรงข้ามของเกาะเมือง ห่างจากตัวเมืองราว ๕ กิโลเมตร หรือเมื่อออกจากวัดใหญ่ชัยมงคลให้เลี้ยวซ้ายตรงไปตามถนนประมาณ ๑ กิโลเมตร ก็จะเห็นวัดพนัญเชิงอยู่ทางขวามือ วัดพนัญเชิงเป็นวัดที่มีมาก่อนการสร้างกรุงศรีอยุธยา ไม่ปรากฏหลักฐานว่าใครเป็นผู้สร้าง ตามพงศาวดารเหนือกล่าวว่า พระเจ้าสายน้ำผึ้งซึ่งครองเมืองอโยธยาเป็นผู้สร้างขึ้นตรงที่พระราชทานเพลิงศพพระนางสร้อยดอกหมาก และพระราชทานนามวัดว่า "วัดพระเจ้าพระนางเชิง"(หรือวัดพระนางเชิง) ใน พระวิหารเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปขนาดใหญ่ ตามพงศาวดารกล่าวว่าสร้างเมื่อพ.ศ.๑๘๖๗ เดิมชื่อ "พระพุทธรูปเจ้าพนัญเชิง" แต่ในรัชกาลที่ ๔ เมื่อมีการบูรณะปฏิสังขรณ์พระพุทธรูปองค์นี้ได้พระราชทานนามใหม่ว่า "พระพุทธรูปไตรรัตนนายก" (ชาวบ้านนิยมเรียกหลวงพ่อโต ชาวจีนนิยมเรียกว่าเจ้าป่องก) เป็นพระพุทธรูปปูนปั้นปางมารวิชัยลงรักปิดทอง มีขนาดหน้าตักกว้าง ๑๔.๑๐ เมตรและสูง ๑๔ เมตร ฝีมือปั้นงดงามมาก อาจ

นับได้ว่าเป็นพระพุทธรูปนั่งสมัยอยุธยาตอนต้นที่มีขนาดใหญ่มากที่สุดที่เหลืออยู่ในปัจจุบัน เป็นที่เคารพสักการะของชาวจังหวัดอยุธยาและจังหวัดใกล้เคียงตามตำนานกล่าวว่าเมื่อคราวพระนครศรีอยุธยาจะเสียกรุงแก่ข้าศึกนั้น พระพุทธรูปองค์นี้มีน้ำพระเนตรไหลออกมาทั้งสองข้าง นอกจากนั้นภายในวัดพนัญเชิงมี ศาลเจ้าแม่สร้อยดอกหมาก ตั้งอยู่ริมแม่น้ำป่าสัก เป็นที่ประดิษฐานรูปปั้นเจ้าแม่สร้อยดอกหมากในเครื่องแต่งกายแบบจีน ชาวจีนเรียกว่า "จูแซเนี้ย" เป็นที่เคารพนับถือของชาวจีนทั่วไป สำหรับชาวต่างประเทศเสียค่าเข้าชม ๒๐ บาท

หมู่บ้านญี่ปุ่น ตั้งอยู่ที่ตำบลเกาะเรียน สามารถเดินทางจากวัดพนัญเชิงไปอีกประมาณ ๑ กิโลเมตร ก็จะเห็นอาคารผนวกหมู่บ้านญี่ปุ่นตั้งอยู่ทางด้านขวามือ ในสมัยกรุงศรีอยุธยามีชาวต่างประเทศเข้ามาค้าขายเป็นจำนวนมาก ญี่ปุ่นเป็นชนชาติหนึ่งที่เดินทางเข้ามาในสมัยนั้น เมื่อทางการญี่ปุ่นอนุญาตให้ชาวญี่ปุ่นค้าขายกับชาวต่างชาติได้โดยให้มีหัวหน้าปกครองในกลุ่มตน นับแต่นั้นมาชาวญี่ปุ่นก็เข้ามาอาศัยในกรุงศรีอยุธยามากขึ้น หัวหน้าชาวญี่ปุ่นในขณะนั้นคือ นากามาสา ยามาดาเป็นผู้มีอำนาจและเป็นที่โปรดปรานของสมเด็จพระเจ้าทรงธรรม จนได้รับแต่งตั้งเป็น ออกญาเสนาภิมุข รับราชการต่อมาจนได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าเมืองนครศรีธรรมราชจนสิ้นชีวิต

ปัจจุบันสมาคมไทย-ญี่ปุ่นได้จารึกเรื่องราวประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านญี่ปุ่นในสมัยกรุงศรีอยุธยามาจัดแสดงไว้ภายในหมู่บ้านญี่ปุ่น และปรับปรุงบริเวณหมู่บ้านให้เป็นอาคารผนวกของศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์อยุธยา รวมทั้งจัดแสดงเรื่องราวความสัมพันธ์ระหว่างอยุธยากับต่างประเทศ เพื่อเผยแพร่ให้ความรู้แก่บุคคลทั่วไป

อำเภอบางไทร

ศูนย์ศิลปาชีพบางไทร ในพระบาทสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ จัดตั้งขึ้นในเขตที่ดินปฏิรูปเพื่อการเกษตรกรรม ตำบลช้างใหญ่ มีเนื้อที่ประมาณ ๑,๐๐๐ ไร่ ศูนย์ศิลปาชีพนี้มุ่งฝึกอาชีพเกี่ยวกับงานศิลปหัตถกรรมต่างๆ ให้แก่เกษตรกร อันได้แก่ การประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากเส้นใยพืช การแกะสลัก การจักสาน การทำตุ๊กตา การทำดอกไม้ประดิษฐ์ การทำเครื่องเรือน

การทอผ้า ผลิตภัณฑ์จากผ้า การย้อมสี ช่างเชื่อม และเครื่องเคลือบดินเผา ผลิตภัณฑ์เหล่านี้จะส่งไปจำหน่ายที่ร้านจิตรลดาแต่ละสาขาทั่วประเทศ ศูนย์ศิลปาชีพบางไทร เปิดให้เข้าชมทุกวัน ปิดวันจันทร์ ตั้งแต่เวลา ๐๙.๐๐-๑๖.๓๐ น. อัตราค่าผ่านประตู ผู้ใหญ่ ๕๐ บาท เด็ก ๓๐ บาท ชาวต่างประเทศ ๑๐๐ บาท สอบถามรายละเอียดที่ประชาสัมพันธ์ศูนย์ศิลปาชีพบางไทร โทร (๐๓๕) ๓๖๖๒๕๒-๓ นอกจากนั้นภายในศูนย์ศิลปาชีพบางไทรยังมีหลายสิ่งที่น่าสนใจให้ชม เช่น

หมู่บ้านศิลปาชีพ สร้างด้วยไม้สักและไม้แดง ประกอบด้วยเรือนไทยทั้งหมด ๒๑ หลัง เป็นหมู่บ้านเรือนไทยสี่ภาค ภาคเหนือ กลาง ได้อีสาน หมู่เรือนไทยนี้สะท้อนให้เห็นว่า รูปแบบทางสถาปัตยกรรมของเรือนไทยแต่ละภาคจะมีความเหมาะสมกับลักษณะทางภูมิศาสตร์ ภูมิอากาศและความเชื่อที่ต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่น ทุกวันมีการสาธิตการแสดงและงานหัตถกรรมของแต่ละภาค สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม โทร (๐๓๕) ๓๖๖๖๖๖-๗ ดูรายละเอียดเพิ่มเติมที่ <http://bangsai.net>

สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำวังปลา ขึ้นอยู่กับกรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีนิทรรศการเกี่ยวกับการประมงและจัดแสดงปลาน้ำจืดนานาชนิดที่หาชมได้ยาก เปิดให้เข้าชมทุกวัน ปิดวันจันทร์ ตั้งแต่เวลา ๑๐.๐๐-๑๖.๐๐ น. เสาร์-อาทิตย์ ๑๐.๐๐-๑๘.๐๐ น. อัตราค่าเข้าชมผู้ใหญ่ ๒๐ บาท เด็ก ๑๐ บาท สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำวังปลา โทร (๐๓๕) ๒๘๓๐๘๘, ๒๘๓๑๗๑

สวนนกบางไทร จัดสร้างเป็นทรงขนาดใหญ่ที่จำลองสภาพธรรมชาติเข้าไว้พร้อมกับนกนานาพันธุ์กว่า ๕๐ ชนิด ทั้งที่เป็นนกท้องถิ่นและนกหายากชนิดต่างๆ เปิดให้เข้าชมทุกวัน ปิดวันจันทร์ ตั้งแต่เวลา ๐๙.๐๐-๑๖.๔๕ น. อัตราค่าเข้าชม ผู้ใหญ่ ๑๐ บาท เด็ก ๕ บาท สอบถามรายละเอียดที่สวนนกบางไทร โทร (๐๓๕) ๓๖๖๒๒๒

การเดินทาง ไปยังศูนย์ศิลปาชีพบางไทร สามารถใช้ได้หลายเส้นทาง ได้แก่

รถยนต์ เมื่อถึงอำเภอบางปะอินแล้ว จะมีทางแยกซ้ายเข้าสู่เส้นทางสายบางไทร-สามโคก ระยะทางประมาณ ๒๔ กิโลเมตร จะถึงศูนย์ศิลปาชีพบางไทร หรือ หากไปจากกรุงเทพฯ จะใช้เส้นทางสายนนทบุรี-ปทุมธานี

(ทางหลวงหมายเลข ๓๐๖) เลี้ยวซ้ายที่สี่แยกไปไม่ไกลนักจะมีทางแยกขวามือไปอำเภอบางไทร

รถโดยสารประจำทาง มีรถโดยสารปรับอากาศชั้น ๒ สายกรุงเทพฯ-ศูนย์ศิลปาชีพบางไทร-พระนครศรีอยุธยา ออกจากสถานีขนส่งหมอชิต ถนนกำแพงเพชร ๒ ทุกวันๆ ละหลายเที่ยว ติดต่อสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ โทร. ๕๓๗-๘๐๕๕, ๕๓๖-๒๘๕๒-๖๖

ทางเรือ บริษัทเรือด่วนเจ้าพระยา จำกัด มีบริการเรือนำเที่ยวไปศูนย์ศิลปาชีพบางไทร สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ โทร. ๒๒๕-๓๐๐๒-๓

อำเภอบางปะอิน

พระราชวังบางปะอิน อยู่ห่างจากเกาะเมืองมาทางทิศใต้ประมาณ ๑๘ กิโลเมตร ประวัติความเป็นมาตามพระราชพงศาวดารกล่าวว่า พระเจ้าปราสาททองเป็นผู้สร้างพระราชวังแห่งนี้ เนื่องจากบริเวณเกาะบางปะอินเป็นที่ประสูติของพระองค์และเป็นเคหสถานเดิมของพระมารดาซึ่งเป็นหญิงชาวบ้านที่สมเด็จพระเอกาทศรถทรงพบเมื่อครั้งเสด็จพระราชดำเนินโดยเรือพระที่นั่งแล้วเรือเกิดล่มตรงเกาะบางปะอิน พระเจ้าปราสาททองทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างวัดขึ้นบนเกาะบางปะอินตรงบริเวณเคหสถานเดิมของพระมารดาในปีพ.ศ. ๒๑๗๕ พระราชทานชื่อว่า "วัดชุมพลนิกายาราม" และให้ขุดสระน้ำสร้างพระราชนิเวศน์ขึ้นกลางเกาะเป็นที่สำหรับเสด็จประพาส แล้วสร้างพระที่นั่งองค์หนึ่งที่ริมสระน้ำนั้นพระราชทานนามว่า พระที่นั่งไอศวรรย์ทิพย์อาสน์

พระราชวังบางปะอินได้รับการบูรณะฟื้นฟูอีกครั้งในสมัยรัชกาลที่ ๕ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระที่นั่งองค์หนึ่งสำหรับเป็นที่ประทับมีเรือนแถวสำหรับฝ่ายในและมีพลับพลาริมน้ำ ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ ๕ พระองค์ทรงโปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระที่นั่งและสิ่งก่อสร้างต่างๆ ขึ้น ดังที่ปรากฏให้เห็นในปัจจุบันนี้ ซึ่งยังคงใช้เป็นที่ประทับ ที่ต้อนรับพระราชอาคันตุกะและพระราชทานเลี้ยงรับรองในโอกาสต่างๆ เป็นครั้งคราว พระราชวังบางปะอินแบ่งออกเป็น ๒ ส่วนคือ เขตพระราชฐานชั้นนอกและเขตพระราชฐานชั้นใน เขตพระราชฐานชั้นนอกใช้เป็นที่สำหรับการออกมหาสมาคมและพระราชพิธีต่างๆ

ส่วนเขตพระราชฐานชั้นในใช้เป็นที่ประทับส่วนพระองค์

สิ่งที่น่าสนใจในเขตพระราชวังชั้นนอกของพระราชวังบางปะอิน มีดังนี้
หอเหมมณเฑียรเทวราช เป็นปราสาทศิลปะจำลองแบบจากปราสาทขอม พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงโปรดเกล้าฯ ให้สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๔๒๓ เพื่อทรงอุทิศถวายแด่พระเจ้าปราสาททองกษัตริย์กรุงศรีอยุธยา ภายในเป็นที่ประดิษฐานพระรูปฉลองพระองค์สมเด็จพระเจ้าปราสาททอง

พระที่นั่งไอศวรรย์ทิพย์อาสน์ เป็นพระที่นั่งปราสาทโถงทรงจตุรมุขอยู่กลางสระน้ำ รูปแบบสถาปัตยกรรมแบบไทย พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงโปรดเกล้าฯ ให้สร้างเมื่อพ.ศ. ๒๔๑๔ โดยจำลองแบบมาจากพระที่นั่งอาภรณ์พิโมกษ์ปราสาทในพระบรมมหาราชวังที่กรุงเทพฯ และพระราชทานนามว่า "ไอศวรรย์ทิพย์อาสน์" ตามพระที่นั่งองค์แรกซึ่งพระเจ้าปราสาททองโปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นเดิมพระที่นั่งสร้างด้วยไม้ทั้งองค์ ต่อมารัชกาลที่ ๖ ทรงโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนเสาและพื้นเป็นคอนกรีตเสริมเหล็กทั้งหมด ปัจจุบันเป็นที่ประดิษฐานพระบรมรูปหล่อสัมฤทธิ์ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวในฉลองพระองค์เต็มยศอมพลทหารบก ซึ่งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้น

พระที่นั่งวโรภาษพิมาน อยู่ทางตอนเหนือของ "สะพานเสด็จ" รัชกาลที่ ๕ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นเมื่อปีพ.ศ. ๒๔๑๔ เดิมเป็นเรือนไม้สองชั้นใช้เป็นที่ตั้งประทับและท้องพระโรงร่วมกันต่อมาโปรดเกล้าฯ ให้รื้อสร้างใหม่ตามแบบสถาปัตยกรรมตะวันตก ก่อด้วยอิฐ ทรงวิหารกรีกแบบคอรินเธียนออร์เดอร์ มีมุขตอนหน้า ใช้เป็นท้องพระโรงสำหรับเสด็จออกขุนนางในงานพระราชพิธี และเคยเป็นที่รับรองแขกเมืองหลายครั้ง สิ่งที่นำชมภายในพระที่นั่งวโรภาษพิมานได้แก่ อาวุธโบราณ ดึกดาหินสลักด้วยฝีมือประณีตและภาพเขียนสีน้ำมันเป็นเรื่องราวภาพชุดพระราชพงศาวดาร อีกทั้งภาพวรรณคดีไทยเรื่องอิเหนา พระอภัยมณี สังข์ทอง และจันทรถิพตลอดจนเป็นที่เก็บเครื่องราชบรรณาการต่างๆ

สภาคาราชประยูร เป็นตึกสองชั้นริมน้ำ ตรงข้ามพระที่นั่งวโรภาษพิมาน สร้างเมื่อพ.ศ. ๒๔๒๒ ในรัชกาลที่ ๕ สำหรับใช้เป็นที่ประทับของเจ้านายฝ่ายหน้า และข้าราชการ

ส่วนเขตพระราชฐานชั้นในเชื่อมต่อกับเขตพระราชฐานชั้นนอกด้วยสะพานที่เชื่อมจากพระที่นั่งวโรภาษพิมานกับประตูเทวราชครรไลซึ่งเป็นประตูทางเข้าพระราชฐาน สะพานนี้มีลักษณะพิเศษคือ มีแนวฉากคล้ายบานเกล็ดกั้นกลางตลอดแนวสะพานเพื่อแบ่งเป็นทางเดินของฝ่ายหน้าด้านหนึ่งและฝ่ายในอีกด้านหนึ่งซึ่งฝ่ายในสามารถมองลอดออกมาโดยตัวเองไม่ถูกแลเห็นบริเวณพระราชฐานชั้นในประกอบด้วยที่ประทับ พลับพลาและศาลาต่างๆ สิ่งที่น่าสนใจได้แก่

พระที่นั่งอุทยานภูมิเสถียร อยู่ทางทิศตะวันออกตรงข้ามกับสระน้ำ เป็นพระที่นั่งเรือนไม้สองชั้นตามแบบชาเลต์ของสวิสค์คือมีเฉลียงชั้นบนและชั้นล่างทาสีเขียวอ่อน และสีเขียวแก่สลับกัน ภายในประดับตกแต่งด้วยเครื่องเรือนไม้แกะสลักการจัดสลับลายทองทับที่สั่งจากยุโรปทั้งสิ้น นอกนั้นเป็นสิ่งของหายากในประเทศอันเป็นเครื่องราชบรรณาการจากหัวเมืองต่างๆ ทั่วราชอาณาจักรรอบๆ มีสวนดอกไม้สวยงาม เป็นที่นาเสียดายอย่างยิ่งที่พระที่นั่งอุทยานภูมิเสถียรได้เกิดเพลิงไหม้ขณะที่มีการซ่อมแซมเมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๘ ทำให้พระที่นั่งเสียหายไปกับกองเพลิงหมดสิ้นทั้งองค์คงเหลือแต่หอหน้าลักษณะคล้ายหอระฆังของยุโรปเท่านั้น ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๙๑ สำนักพระราชวังได้กราบบังคมทูลพระกรุณาขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตสร้างขึ้นใหม่ตามแบบเดิมทุกประการแต่เปลี่ยนวัสดุจากไม้เป็นอาคารคอนกรีตแทน

พระที่นั่งเวหาศน์จำรูญ พระที่นั่งองค์นี้มีนามเป็นภาษาจีนว่า “เทียนเม่ง เต๋ย” (เทียน=เวหา, เม่ง=จำรูญ, เต๋ย=พระที่นั่ง) พระยาโชติกราชเศรษฐี (พัก) เป็นนายงานสร้างถวายพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวในปี พ.ศ. ๒๔๓๒ เพื่อเป็นพระที่นั่งสำหรับประทับในฤดูหนาว พระที่นั่งนี้เคยใช้เป็นที่รับรองเจ้านายต่างประเทศหลายคราวในสมัยรัชกาลที่ ๕ มีลักษณะเป็นสถาปัตยกรรมแบบจีนมีลวดลายแกะสลักงดงามวิจิตรยิ่ง โถงด้านหน้าปูด้วยกระเบื้องแบบกังไสเขียนด้วยมือทุกชิ้น

เก๋งบุปผาประพาส เป็นตำหนักเก๋งเล็กอยู่กลางสวนริมสระน้ำในเขตพระราชวังชั้นใน สร้างในสมัยรัชกาลที่ ๕ เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๒๔

หอนิรุทธคณา เป็นพระที่นั่งหอสุนัขยอมน ตั้งอยู่กลางเกาะน้อยในสวน

เขตพระราชวังชั้นในระหว่างพระที่นั่งอุทยานภูมิเสถียรกับพระที่นั่งเวหาศน์จำรูญเป็นพระที่นั่ง ๓ ชั้น มีบันไดเวียน เป็นหอสองกล้อมชมภูมิประเทศบ้านเมืองโดยรอบ สร้างในสมัยรัชกาลที่ ๕ เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๒๔

อนุสาวรีย์สมเด็จพระนางเจ้าสุนันทากุมารีรัตน์ หรือเรียกเป็นสามัญว่า อนุสาวรีย์พระนางเรือล่ม ตั้งอยู่ทางด้านทิศตะวันออกของพระราชวัง ก่อสร้างด้วยหินอ่อนก่อเป็นแท่ง ๖ เหลี่ยม สูง ๓ เมตร บรรจุพระสรีรังคารของสมเด็จพระนางเจ้าสุนันทากุมารีรัตน์ พระมเหสีในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พร้อมทั้งจารึกคำไว้อาลัยที่ทรงพระราชทานพริ้วด้วยพระองค์เองไว้ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

อนุสาวรีย์พระอัครชายาเธอพระองค์เจ้าเสาวภาคัลยารัชมัยและเจ้าฟ้าสามพระองค์หรืออนุสาวรีย์ราชานุสรณ์ ในปี พ.ศ. ๒๔๓๐ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเสด็จทอดพระเนตรพระทัยเป็นอย่างยิ่งอีกครั้งหนึ่งด้วยทรงสูญเสียพระอัครชายาเธอฯ พระราชโอรส และพระราชธิดาถึง ๓ พระองค์ ในปีเดียวกัน คือ สมเด็จพระเจ้าฟ้าสิริราชกุมารีภักดิ์ เมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๓๐ พระอัครชายาเธอพระองค์เจ้าเสาวภาคัลยารัชมัย เมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๓๐ สมเด็จพระเจ้าฟ้าพาหุรัตมณีมัย เมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๓๐ และสมเด็จพระเจ้าฟ้าตรีเพ็ชรุตม์ธำรง เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๓๐ ดังนั้นในปี พ.ศ. ๒๔๓๑ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างอนุสาวรีย์ที่ระลึกทำด้วยหินอ่อนแกะสลักพระรูปเหมือนไว้ใกล้กับอนุสาวรีย์สมเด็จพระนางเจ้าสุนันทากุมารีรัตน์ พระบรมราชเทวี

การเดินทาง

รถยนต์ หากมาจากกรุงเทพฯ ให้ใช้เส้นทางถนนพหลโยธิน พอมาถึงประตูน้ำพระอินทร์แล้วให้ข้ามสะพานวงแหวนรอบนอกจะมีทางแยกโดยให้เลี้ยวซ้ายประมาณบริเวณกิโลเมตรที่ ๓๕ ไปพระราชวังบางปะอินเป็นระยะทางประมาณ ๗ กิโลเมตร หรือจะผ่านเข้ามายังตัวเมืองอยุธยาพอมาถึงเจดีย์วัดสามปลื้ม (เจดีย์กลางถนน) ให้เลี้ยวซ้ายโดยผ่านวัดใหญ่ชัยมงคลวัดพนัญเชิงตัวอำเภอบางปะอินพอมาถึงสถานีรถไฟบางปะอินแล้วให้เลี้ยวขวาไปตามเส้นทางจนถึงพระราชวังบางปะอิน

รถโดยสารประจำทาง มีรถโดยสารธรรมดากรุงเทพฯ-บางปะอิน ออก

จากสถานีขนส่งหมอชิต ถนนกำแพงเพชร ๒ ทุกวัน

รถไฟ สามารถขึ้นรถไฟจากสถานีรถไฟหัวลำโพงมายังสถานีรถไฟ
อำเภอบางปะอิน จากนั้นต่อรถสองแถว รถสามล้อเครื่อง หรือรถมอเตอร์ไซด์
ไปยังพระราชวังบางปะอิน

พระราชวังบางปะอินเปิดให้เข้าชมทุกวัน ตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐-๑๖.๐๐ น.
อัตราค่าเข้าชม ผู้ใหญ่ ๓๐ บาท เด็ก นักเรียน นิสิตนักศึกษา (ในเครื่องแบบ
ต้องมีบัตรประจำตัวนักศึกษา) ๒๐ บาท พระภิกษุ สามเณร ไม่เสียค่าเข้าชม
ชาวต่างประเทศ ๕๐ บาท สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมติดต่อได้ที่ สำนัก
พระราชวังบางปะอิน โทร. (๐๓๕) ๒๖๑๐๔๔, ๒๖๑๕๔๔

วัดนิเวศธรรมประวัติ ตั้งอยู่บนเกาะกลางแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งตรงข้าม
กับพระราชวังบางปะอิน หลังจากเยี่ยมชมพระราชวังบางปะอิน นักท่องเที่ยว
สามารถนั่งกระเช้าข้ามแม่น้ำไปเยี่ยมชมวัดนี้ได้ พระบาทสมเด็จพระ
จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้สร้างวัดนี้เมื่อพ.ศ. ๒๔๑๔ เพื่อใช้เป็น
ที่ทรงบำเพ็ญพระราชกุศลต่างๆ ขณะเสด็จประทับที่พระราชวังบางปะอิน วัดนี้
มีลักษณะพิเศษคือ มีการตกแต่งเป็นแบบตะวันตก พระอุโบสถ คล้ายกับโบสถ์
ฝรั่งในศาสนาคริสต์ มีหลังคายอดแหลมและช่องหน้าต่างเจาะโค้งแบบโกธิค
ผนังอุโบสถเหนือหน้าต่างด้านหน้าพระประธานประดับกระจกสีเป็นพระบรม
ฉายาลักษณ์ของรัชกาลที่ ๕ ฐานซุกซี้ที่ประดิษฐานพระประธาน “พระพุทธ
นฤมลธรรโมภาส” ทำเหมือนที่ตั้งไม้กางเขนในโบสถ์คริสต์ศาสนา ด้านขวามือ
ของพระอุโบสถนั้นมีหอประดิษฐานพระคันธารราษฎร์ ซึ่งเป็นพระพุทธรูปยืน
ปางขอฝน ตรงข้ามกับหอพระคันธารราษฎร์เป็นหอประดิษฐานพระพุทธรูปศิลาเก่า
แก่ปางนาคปรกอันเป็นพระพุทธรูปสมัยลพบุรีที่มีมือข้างขวาอมายุเก้านับพันปี
พระนาคปรกนี้อยู่ติดกับต้นพระศรีมหาโพธิ์ใหญ่ที่แผ่กิ่งไปทั่วบริเวณหน้า
พระอุโบสถ ถัดไปไม่กี่กิโลเมตรก็มีสวนหิน “ดิศกุลอนุสรณ์” ซึ่งรวบรวมหินชนิด
ต่างๆ เช่น หินปูน หินทราย หินกรวด หินชนวน และยังเป็นสถานที่บรรจุอัฐิ
ของสมเด็จพระบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพ และอัฐิของ
เจ้าจอมมารดาชุ่ม พระสนมเอกในรัชกาลที่ ๔ ซึ่งเป็นพระมารดาของสมเด็จพระ
กรมพระยาดำรงราชานุภาพ และมีอัฐิของเจ้านายราชสกุลดิศกุลอีกหลายองค์

วัดชุมพลนิกายาราม อยู่บริเวณหัวเกาะตรงสะพานข้ามไปยังสถานี
รถไฟ สมเด็จพระเจ้าปราสาททองโปรดเกล้าฯ ให้สร้างวัดนี้ขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๑๗๕

บริเวณเขตสถานเดิมของพระมรดาพระองค์ ต่อมาได้รับการปฏิสังขรณ์อีก
ครั้งในสมัยรัชกาลที่ ๔

อำเภอบางปะหัน

วัดไก่อ ตั้งอยู่ที่ตำบลหันสัง จากตัวเมืองไปประมาณ ๒๕ กิโลเมตร ไป
ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๒ จะเห็นทางเข้าวัดอยู่ทางขวามือ (ปาก
ทางเข้าจะมีป้ายสัญลักษณ์เป็นรูปลิงวัดนี้เป็นวัดเก่าแก่ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา
ต่อมากลายเป็นวัดร้างภายหลังจากการเสียกรุงแก่พม่า ประมาณปี พ.ศ. ๒๕๓๕
มีพระสงฆ์มาบูรณะและตั้งเป็นสำนักสงฆ์ขึ้น และในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้รับพระ
ราชทานวิสุงคามสีมาเป็นวัด และให้ชื่อว่า “วัดไก่อ” เนื่องจากมีไก่อินโรคระบาด
ตายไปจำนวนมาก ส่วนฝูงลิงป่าที่อาศัยอยู่ที่วัดนี้ไม่มีใครบอกว่าอยู่มาตั้งแต่
เมื่อใด เป็นลิงแสม หรือลิงกัง มีอยู่จำนวนมากแต่เป็นลิงที่มีนิสัยน่ารัก เชื่อง
ไม่ดุร้าย

วัดตาลเอน เป็นวัดที่มีฝูงค้างคาวแม่ไก่และนกน้ำนานาชนิดอาศัยอยู่
เป็นจำนวนมากเช่น นกกาน้ำ นกเป็ดน้ำ นกกระยาง เป็นต้น แวดล้อมด้วย
บรรยากาศร่มรื่นและธรรมชาติอันเงียบสงบ ด้านหลังของวัดติดกับคลอง
ชลประทานมีฝูงปลาน้ำจืดอาศัยอยู่นานาชนิด การเดินทางไปวัดตาลเอนสามารถ
ใช้เส้นทางหลวงหมายเลข ๓๒ ถนนสายเอเชีย ไปจนถึงแยกอำเภอบางปะหัน
แล้วเลี้ยวขวา จากนั้นใช้ทางหลวงหมายเลข ๓๑๔๖ (สายบางปะหัน-บ้านแพรก-
ลพบุรี) อีกประมาณ ๕ กิโลเมตร ปากทางเข้าวัดจะอยู่ทางขวามือและเข้าไปอีก
๑ กิโลเมตร รวมระยะทางทั้งสิ้นประมาณ ๒๐ กิโลเมตร

อำเภอนครหลวง

ปราสาทนครหลวง ตั้งอยู่ริมแม่น้ำป่าสักฝั่งทิศตะวันออก ในเขตตำบล
นครหลวง เดิมเป็นตำแหน่งที่ประทับของกษัตริย์ในระหว่างเสด็จไปนมัสการ
พระพุทธบาทสระบุรีและเป็นที่ประทับแรมในระหว่างเสด็จไปลพบุรี
สันนิษฐานว่าสร้างในสมัยสมเด็จพระเจ้าทรงธรรม แต่มาสร้างเป็นที่ประทับ
ก่ออิฐถือปูนในรัชสมัยสมเด็จพระเจ้าปราสาททองเมื่อพ.ศ. ๒๑๔๗ พระองค์
โปรดให้ช่างถ่ายแบบ มาจากปราสาทศิลาที่เรียกว่า “พระนครหลวง” ในกรุง
กัมพูชามาสร้างใกล้กับวัดเทพจันทร์เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติที่ได้กรุง

ก็มีพู่ชากล้ามาเป็นประเทศราชอีก แต่สร้างไม่เสร็จสมบูรณ์ด้วยประการใดไม่ปรากฏ ต่อมาจึงมีผู้สร้างมณฑปและพระบาทสักรอยขึ้นบนปราสาทนี้ ส่วนตึกหักที่สร้างอยู่ข้างปราสาทนี้ได้ปรักหักพังไปหมดแล้ว

กิจกรรมนันทนาการ

กิจกรรมขี่จักรยาน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีเส้นทางที่สามารถขี่จักรยานไปตามสถานที่ท่องเที่ยว ต่างๆได้หลายเส้นทาง ได้แก่

เส้นทางช่วงที่ ๑ เริ่มต้นที่ สำนักงาน ททท. พระนครศรีอยุธยา-ศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์ ระยะทางประมาณ ๑ กิโลเมตร เดินทางจากฝั่งตรงข้าม ททท. ออกตรงไปแล้วเลี้ยวซ้ายเข้าถนนโรจนะ ผ่านพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเจ้าสามพระยาและศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาซึ่งอยู่ฝั่งตรงข้ามพิพิธภัณฑสถานฯ ควรใช้เวลาอยู่ที่นี้ประมาณชั่วโมงครึ่ง

เส้นทางช่วงที่ ๒ ศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา-วัดพระศรีสรรเพชญ์ ระยะทางประมาณ ๒ กิโลเมตร จากศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์ ให้เลี้ยวซ้ายออกสู่ถนนโรจนะ ผ่านศาลากลางจังหวัดหลังเก่าแล้วเลี้ยวขวาเข้าสู่ถนนศรีสรรเพชญ์ ผ่าน ททท. และวัดเกษ ตรงไปเรื่อย ๆ จะเห็นวิหารพระมงคลบพิตรและวัดพระศรีสรรเพชญ์อยู่ด้านซ้ายมือ ควรใช้เวลาอยู่ที่นี้ประมาณ ๑ ชั่วโมง

เส้นทางช่วงที่ ๓ วัดพระศรีสรรเพชญ์-วัดมหาธาตุ-วัดราชบูรณะ ระยะทางประมาณ ๑ กิโลเมตร จากวัดพระศรีสรรเพชญ์ให้ตรงไปตามถนนนครสวรรค์ ผ่านกลางระหว่างวัดมหาธาตุและวัดราชบูรณะ และสามารถแวะชมพิพิธภัณฑสถานเรือไทยใกล้ๆนั้นได้ ควรใช้เวลาที่วัดมหาธาตุและวัดราชบูรณะประมาณ ๑ ชั่วโมง

เส้นทางช่วงที่ ๔ พิพิธภัณฑสถานเรือไทย-วัดหน้าพระเมรุ ระยะทางประมาณ ๑ กิโลเมตร จากพิพิธภัณฑสถานเรือไทยใช้เส้นทางถนนชินธุสินสายเดิมเลยไปจนถึงถนนนครสวรรค์ให้เลี้ยวซ้ายตรงไปพอเจอทางแยกให้เลี้ยวขวาแล้วตรงไปและให้เลี้ยวซ้ายอีกครั้งเข้าสู่ถนนสายรอบเกาะเมือง ขับเลียบผ่านแม่น้ำลพบุรีไปจนถึงวัดหน้าพระเมรุ ควรใช้เวลาชมความงามของพระอุโบสถ และองค์พระประธานทรงเครื่องสมัยอยุธยาประมาณ ๑ ชั่วโมง

เส้นทางช่วงที่ ๕ วัดหน้าพระเมรุ-วัดโลกยสุธา ระยะทางประมาณ ๑ กิโลเมตร จากวัดหน้าพระเมรุให้เลี้ยวขวาไปตามถนนเลียบริมน้ำลพบุรีระหว่างทางด้านซ้ายมือจะเป็นเขตพระบรมมหาราชวังของกรุงศรีอยุธยา ตรงไปเรื่อยๆ พอข้ามสะพานแล้วให้เลี้ยวซ้ายไปตามเส้นทางเลียบริมน้ำลพบุรีตรงไปเรื่อยๆ จนมาถึงทางแยกเข้าวัดโลกยสุธาจึงเลี้ยวขวาเข้าไป ควรใช้เวลาประมาณ ๑๕ นาที หรือสักครึ่งชั่วโมง

เส้นทางช่วงที่ ๖ วัดโลกยสุธา-วัดไชยวัฒนาราม ระยะทางประมาณ ๒ กิโลเมตร จากวัดโลกยสุธาให้ย้อนกลับด้วยเส้นทางเดิมที่เข้ามา จนออกปากทางถนนเลียบริมน้ำลพบุรีตรงไปจนถึงทางแยกขวามือ ผ่านสวนสมเด็จพระเจ้าทรงธรรมตรงไปจนถึงสามแยกแล้วให้เลี้ยวซ้ายข้ามสะพานวัดกษัตราธิราชวรวิหารแล้วให้เลี้ยวซ้ายตรงไปตามเส้นทางจะมองเห็นวัดไชยวัฒนาราม ควรใช้เวลาเดินชมความงามของวัดนี้ประมาณสักครึ่งชั่วโมง หรืออาจจะมีความมากกว่านี้ก็ได้

เส้นทางช่วงที่ ๗ วัดไชยวัฒนาราม-บ้านโปรตุเกส ระยะทางประมาณ ๔ กิโลเมตร จากวัดไชยวัฒนารามนั้นไปตามทางถนนลาดยางเรื่อยๆ ผ่านบ้านเรือนไทยโบราณ จากนั้นให้เลี้ยวซ้ายที่สามแยกเส้นทางนี้จะผ่านวัดพุทไธศวรรย์ สุดทางสายนี้คือหมู่บ้านโปรตุเกส

เส้นทางช่วงที่ ๘ บ้านโปรตุเกส-วัดพุทไธศวรรย์ ระยะทางประมาณ ๒ กิโลเมตร จากบ้านโปรตุเกสย้อนกลับเส้นทางเดิมจนถึงวัดพุทไธศวรรย์ ควรใช้เวลาที่นี้ประมาณครึ่งชั่วโมง

เส้นทางช่วงที่ ๙ วัดพุทไธศวรรย์-สำนักงาน ททท. พระนครศรีอยุธยา ระยะทางประมาณ ๑ กิโลเมตร จากวัดพุทไธศวรรย์ปั่นจักรยานผ่านโรงเรียนวัดพุทไธศวรรย์ แล้วเลี้ยวซ้ายไปท่าเรือข้ามฟาก นำจักรยานข้ามฟากไปอีกฝั่งหนึ่ง จากนั้นขี่จักรยานปั่นเลี้ยวซ้ายกลับไปทาง ททท.

นอกจากนี้ยังมีเส้นทางที่สามารถขี่จักรยานได้อีกหลายเส้นทาง เช่น เส้นทางไปหมู่บ้านญี่ปุ่น วัดใหญ่ชัยมงคลและวัดพนัญเชิง เป็นต้น ติดต่อสอบถามรายละเอียดเส้นทางเพิ่มเติมได้ที่สำนักงาน ททท. พระนครศรีอยุธยา โทร. (๐๓๕) ๒๔๖๐๗๖-๗๗ และสามารถหาเช่าจักรยานได้ที่ สำนักงานตำรวจท่องเที่ยว พระนครศรีอยุธยา ด้านบริเวณด้านหน้าสถานีรถไฟ บริเวณตลาดเจ้าพรหมและตามเกสต์เฮาส์ต่างๆ ได้ในอัตราคันละประมาณ ๕๐-๗๐

บาทต่อวัน

ข้อเสนอแนะในการเที่ยวชมวัด/พิพิธภัณฑ์/โบราณสถาน

ศึกษาข้อมูลรายละเอียดสถานที่ต่างๆก่อนไป

- แต่งกายให้สุภาพ สำนวมกิริยาวาจา
- ถอดรองเท้าและเก็บให้เรียบร้อยก่อนเข้าโบสถ์ เขตศาสนสถาน
- ติดต่อวิทยากรผู้ให้ความรู้ เช่น พระชาบบ้านในท้องถิ่นเจ้าหน้าที่ผู้ดูแล
- รมัตถะวังไม้ให้ไปถูกโบราณวัตถุโบราณสถานแตกหักเสียหาย
- ไม่ควรเดินย่ำเข้าไปในเขตหวงห้าม หรือบนโบราณสถาน ไม่ควรจับ สัมผัส อาคารโบราณสถานโดยเฉพาะส่วนที่เป็นลวดลายแกะสลักหรือภาพเขียนสีหรือนำสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เป็นชิ้นส่วนของโบราณวัตถุ โบราณสถานกลับไปเป็นของที่ระลึก
- ขออนุญาตผู้ดูแลสถานที่ก่อนถ่ายภาพ
- การถ่ายภาพไม่ควรใช้แสงแฟลชเพราะอาจทำให้โบราณวัตถุโบราณสถานเสียหายได้

เทศกาลและงานประเพณี

งานประจำปีศูนย์ศิลปาชีพบางไทร จัดเป็นประจำทุกปี ช่วงปลายเดือนมกราคม ภายในบริเวณศูนย์ศิลปาชีพบางไทร อำเภอบางไทร มีการแสดงและประกวดผลงานด้านศิลปาชีพ มีการจำหน่ายสินค้าพื้นเมืองทั่วไป การแสดงศิลปวัฒนธรรมอันงดงาม

งานเทศกาลสงกรานต์ จัดขึ้นในวันที่ ๑๓ เมษายนของทุกปี หน้าวิหารพระมงคลบพิตร อำเภอพระนครศรีอยุธยา มีขบวนแห่ตามประเพณีของชาวอยุธยาและขบวนแห่เกดเท็ง มีการสรงน้ำพระมงคลบพิตรจำลอง การประกวดนางสงกรานต์

พิธีไหว้ครูบูชาเตา เป็น "พิธีไหว้ครู" ช่วงที่มีดัดดาบ ของชาวบ้านตำบลโพธิ์ บ้านไผ่หนอง และบ้านสาโล ตำบลท่าช้าง อำเภอนครหลวง ซึ่งมีอาชีพในการตีมีดเป็นที่รู้จักกันทั่วไปว่า "มีดอรัญญิก"

บรรพชนของชาวบ้านไผ่หนองและบ้านต้นโพธิ์ ตำบลท่าช้าง อำเภอนครหลวงนั้นเป็นชาวเวียงจันทน์เข้ามาตั้งรกรากอยู่ตั้งแต่สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ มีอาชีพในการตีทองและตีเหล็ก แต่ต่อมาเลิกการตีทองจึงเหลือแต่การตีเหล็กเพียงอย่างเดียว เหล็กที่ตีนี้ส่วนใหญ่ทำเป็นมีด ดาบ และอาวุธ ตลอดจนเครื่องมืออื่นๆ ซึ่งมีคุณภาพดีมากเมื่อทำเสร็จแล้วก็นำมาขายที่หมู่บ้านอรัญญิก ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จึงเรียกว่า "มีดอรัญญิก" สิ่งที่ชาวตำบลท่าช้างทุกคนยังคงถือสืบทอดกันมาตามขนบประเพณีเดิมคือการ "ไหว้ครูบูชาเตา" ซึ่งทุกบ้านจะจัดบูชาในวันพฤหัสบดีช่วงเช้าตรู่ของวันขึ้น ๗ ค่ำ ๙ ค่ำ ๑๑ ค่ำ เดือน ๕ (ประมาณเมษายน-พฤษภาคม) ตามแต่ความสะดวก เพื่อระลึกถึงพระคุณครูบาอาจารย์ และเพื่อความเป็นสิริมงคลของตน ทั้งยังเป็นการปิดเป่าอุบิพหุเหตุต่าง ๆ ในการตีเหล็กอีกด้วย

พอได้เวลาผู้ทำพิธีไหว้ครูก็จะกล่าวบทชุมนุมเทวดาไหว้พระรัตนตรัย จากนั้นก็จะกล่าวบทอัญเชิญครูบาอาจารย์ทั้งหลาย อันได้แก่ พระอิศวร พระนารายณ์ พระพรหม พระวิษณุกรรม พระมาตูลี พระพาย พระคงคา พระฤๅษี ๘ องค์ ฯลฯ ตลอดจนบูรพาจารย์ทั้งครูไทย ครูลาว ครูมอญ ครูจีน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาตีเหล็กให้แก่ตน มารับเครื่องบูชาสังเวก และประสาพรแก่ผู้เข้าร่วมพิธีให้ประสบแต่ความสุขความ ความเจริญ แล้วปิดทองเครื่องมือทุกชิ้น ทำนํมนต์อธิษฐานสารประพรมเครื่องมือและผู้เข้าร่วมพิธี

งานลอยกระทงตามประเพณี และแข่งเรือยาวประเพณีศูนย์ศิลปาชีพบางไทร จัดเป็นประจำทุกปี ประมาณปลายเดือนพฤศจิกายน ภายในบริเวณศูนย์ศิลปาชีพบางไทร อำเภอบางไทร มีการประกวดนางนพมาศ ประกวดขบวนแห่ ประกวดกระทง ประกวดโคมแขวน การแสดงการละเล่นพื้นบ้าน การแข่งเรือยาวประเพณี เรือยาวนานาชาติ การจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ศิลปาชีพ

งานแสดงแสงเสียงอยุธยาามรดกโลก เนื่องจากการประกาศขึ้นทะเบียนมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา ได้รับการประกาศโดยองค์การยูเนสโกให้เป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรม เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๓๔ ทางจังหวัดจึงได้จัดให้มีการเฉลิมฉลองทุกปี ในช่วงเวลาดังกล่าว เป็นระยะเวลา ๗ วัน ในงานจะมีการแสดงชีวิตความเป็นอยู่ ศิลปหัตถกรรม วัฒนธรรม และประเพณีของไทย รวมทั้งการแสดงแสงเสียงเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของกรุงศรีอยุธยา

สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก

อำเภอพระนครศรีอยุธยา

เครื่องประดับมุก เช่น โดก ตะลุ่ม ถาด ที่ตำบลท่าวาสุกรี ตำบลไผ่ลิง ในเกาะเมือง

โต๊ะหมู่บูชา ธรรมาสัน เฟอร์นิเจอร์ลายไม้ เครื่องไม้แกะสลัก ที่ตำบลท่าวาสุกรี ตำบลไผ่ลิง ตำบลบ้านใหม่ ตำบลประตูชัย ตำบลวัดตูม บริเวณเกาะเมือง

ปลาตะเพียนสาน เครื่องแขวน ที่บ้านหัวแหลม ตำบลท่าวาสุกรี, บ้านรัตนชัย ตำบลประตูชัย ในเกาะเมืองอยุธยา

หัวโขน มีแห่งเดียวที่บ้าน ม.ร.ว. จรูญสวัสดิ์ สุขสวัสดิ์ ๕/๑ ตำบลท่าวาสุกรี

โรตีสายไหม มีแหล่งจำหน่ายที่บริเวณทางด้านหน้า และด้านข้างโรงพยาบาลประจำจังหวัดอยุธยา ริมถนนอุททอง และตามร้านค้าทั่ว ๆ ไป

ร้านสังคีตประดิษฐ์ ๙๗ หมู่ ๔ หมู่บ้านสหกรณ์โคก (หมู่บ้านวรเชษฐ์) ถนนอยุธยา-เสนา ตำบลบ้านป้อม โทร. ๒๔๔๖๓๑, ๒๔๔๗๒๔

ตลาดกลางเพื่อเกษตรกร ตั้งอยู่ริมถนนสายเอเชีย ที่ตำบลหันตรา หลังจากเที่ยวชมในจังหวัดอยุธยาแล้วจะเดินทางกลับให้ขับรถข้ามสะพานสมเด็จพระนครบรมหาราชตรงไปทางฝั่งตะวันออกของเกาะเมืองแล้วให้เลี้ยวซ้ายตรงไปจนถึงถนนสายเอเชีย เส้นทางหลวงหมายเลข ๓๒ ไปไม่กี่กิโลเมตรจะมีทางให้เลี้ยวขวาเข้าไปจะเห็นตลาดกลางอยู่ทางซ้ายมือก็จะพบกับสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นเมืองแทบทุกชนิดของจังหวัดเช่น มีดอรัญญิกแท้จากอำเภอนครหลวง พัดสานจากอำเภอบ้านแพรก ไม้แกะสลักของอำเภอพระนครศรีอยุธยา เสื้อผ้าสำเร็จรูปจากอำเภอบางปะอิน ปลาไร่ ปลาแห้ง และผลไม้กวนทุกชนิด ตลอดจนของขวัญของฝากหลากหลายจากทุกอำเภอ นอกจากนี้ยังมีร้านอาหารซึ่งมีกุ้งและปลาสดๆ รสชาติอร่อยอยู่หลายร้าน

บริเวณวิหารวัดพระมงคลบพิตรและบริเวณวัดพนัญเชิงวรวิหาร มีร้านค้ามากมายหลายร้าน จำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นเมืองแทบทุกชนิด เช่น ปลาตะเพียน เครื่องจักสาน เครื่องหวาย มีดอรัญญิก ผลไม้กวน และขนมชนิดต่าง ๆ

อำเภอเสนา

เครื่องหวาย ที่ตำบลบ้านโพธิ์หัวเวียง และบ้านกระทุ่มเจียรในพลอย ที่ตำบลเจ้าเจ็ด

อำเภอนครหลวง

มีดอรัญญิก ผลิตภัณฑ์ลงหิน ที่บ้านต้นโพธิ์ไผ่หนอง บ้านอรัญญิก ตำบลท่าช้าง

หม้อดิน ที่อำเภอนครหลวง, บริเวณคลองสระบัว ในเกาะเมืองอยุธยา, อำเภอบางบาล และอำเภอบางปะหัน

อำเภอบางปะหัน

งอบใบลาน (โครงทำด้วยไม้ไผ่) ที่อำเภอบางปะหัน

งานจักสานจากไม้ งานประดิษฐ์จากไม้ซาง เช่น เรือนไทยจำลอง เรือนแพ ที่ตำบลตานิม

ขอขอบคุณแหล่งที่มาของข้อมูล

ไพฑูรย์ พงศบุตร, ศาสตราจารย์และวิลาสวงศ์ พงศบุตร, ศาสตราจารย์ **คู่มือการอบรมมัคคุเทศก์**, พิมพ์ครั้งที่ ๔, ศูนย์การศึกษาต่อเนื่องแห่งจุฬาลงกรณ์, ๒๕๔๐.

พระราชวังบางปะอิน, งานประชาสัมพันธ์และเผยแพร่สำนักพระราชวัง, กรุงเทพฯ, ๒๕๓๔.

ข้อมูลรายละเอียดที่ระบุในเอกสารนี้อาจเปลี่ยนแปลงได้
สงวนลิขสิทธิ์ หากนำไปจัดพิมพ์เพื่อการจำหน่าย

จัดทำโดย

งานพัฒนาข่าวสาร
กองบริการท่องเที่ยว
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

สำนักงาน ททท. ภาคกลาง เขต ๖ (พระนครศรีอยุธยา)

๑๐๘/๒๒ หมู่ ๔ ถนนประดิษฐ์ อำเภอพระนครศรีอยุธยา

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

โทร. (๐๓๕) ๒๕๖๐๗๖-๗ โทรสาร (๐๓๕) ๒๕๖๐๗๘

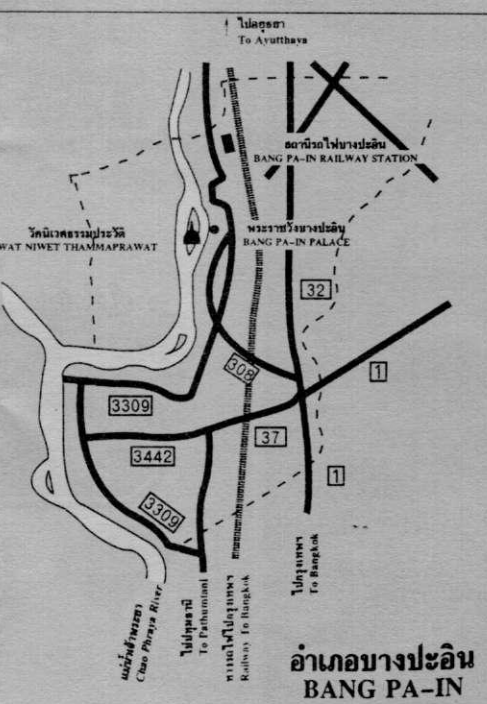
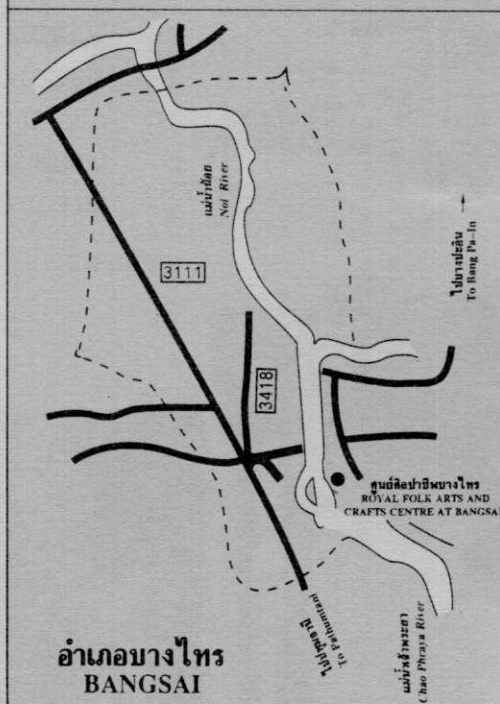
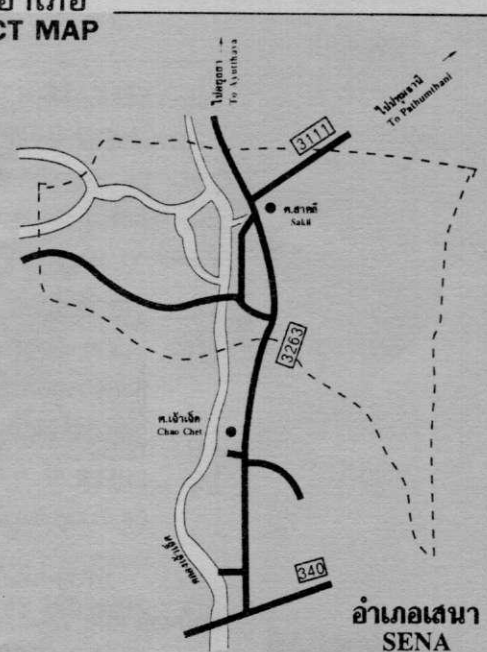
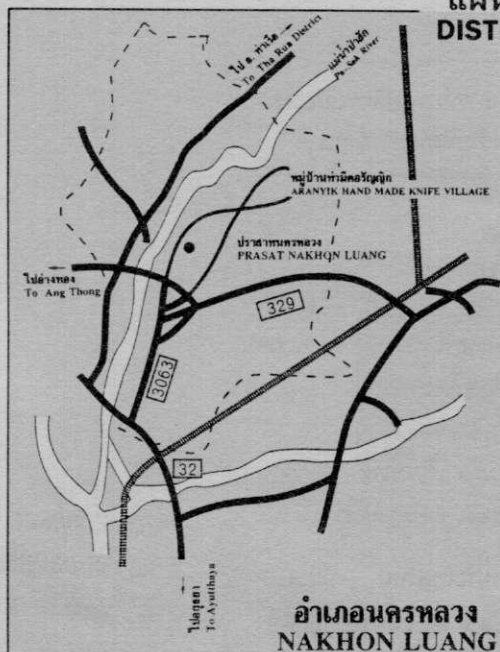
พื้นที่ความรับผิดชอบ : พระนครศรีอยุธยา สระบุรี อ่างทอง สุพรรณบุรี

ปทุมธานี นนทบุรี

ช่วยใส่ใจสิ่งแวดล้อม และเคารพวิถีไทย

ใช้บริการบริษัทนำเที่ยวที่มีใบอนุญาต
ท่านจะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย

แผนที่อำเภอ
DISTRICT MAP

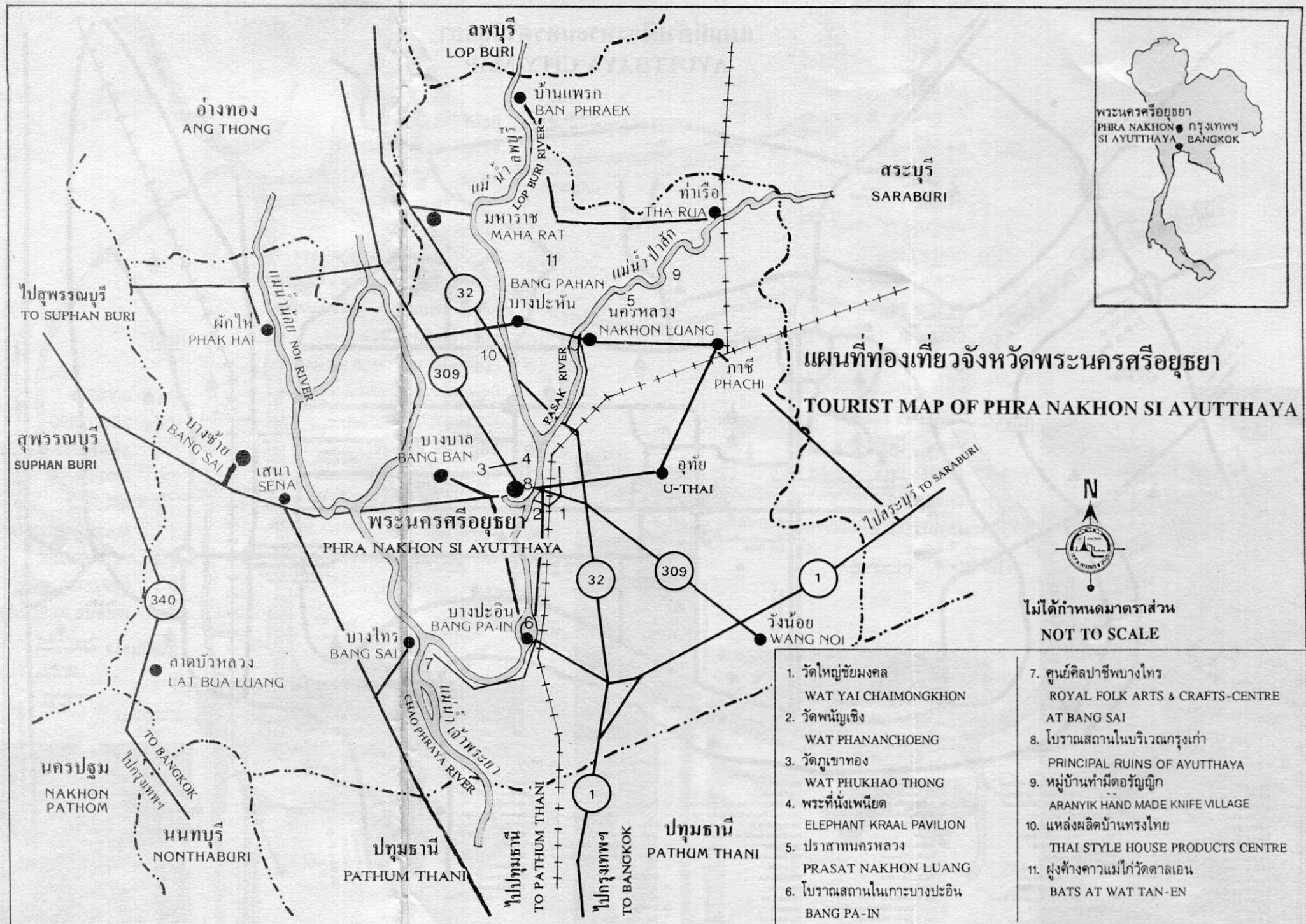

แผนที่ตัวเมืองพระนครศรีอยุธยา
AYUTTHAYA CITY MAP

อำเภอบางไทร

เจ้าพระยาทุ่งเฒ่า ๓๓/๑ หมู่ ๕ ต.ราชคราม
ริมน้ำ ริมแม่น้ำเจ้าพระยา สามแยกบางไทร ไทร.
๓๖๖๐๕๐ (อาหารป่า, อาหารปลา-กุ้งแม่น้ำ)

เรือนไทย ๗/๒ หมู่ ๕ ต.ราชคราม ไทร. ๓๖๖๐๐๒
(อาหารประเภทปลา-กุ้งแม่น้ำ)

ศาลาทอง ๕๒ หมู่ ๓ ต.บ้านม้า
นอกจากนี้ภายในศูนย์ศิลปาชีพบางไทร ยังมีร้านอาหารข้าวแกง ส้มตำ ข้าวผัด และอาหารตามสั่งให้เลือกรับประทานได้หลายร้านด้วยกัน

อำเภอบางปะอิน

ครัวฟ้า ๒๑๒/๘-๙ ต.บางเลน ไทร. ๒๒๐๙๓๐
(ก๋วยเตี๋ยวเรือหมู-เนื้อ)

เบ๊เต็กเส็ง ๗๓/๖ ประตุน้ำพระอินทร์ ก่อนถึงอบ.บางปะอิน ไทร. ๓๖๑๑๕๐ (อาหารไทย, จีน,ทะเล)

ต้นน้ำรีเวอร์วิว ๒๖ หมู่ ๖ ต.บ้านเลน ไทร. ๒๖๑๐๐๖
(อาหารประเภทปลา-กุ้งแม่น้ำ)

ปราสาททอง ๙๖/๖ ประตุน้ำพระอินทร์ ไทร.
๓๖๑๐๑๑ (อาหารไทย, จีน)

พลอย ข้างโรงพยาบาลบางปะอิน ถ.บางปะอิน-ศูนย์ศิลปาชีพ ต.บ้านเลน ไทร. ๒๖๑๒๘๐ (อาหารป่า, ปลาแม่น้ำ)

ภูตะวัน ๕๘ หมู่ ๕ ต.คลองจิก ไทร. ๐๑-๙๘๖-๐๐๘๕
(อาหารไทย, จีน)

ยางเดี่ยว (ยางโตน) ริมแม่น้ำหน้าวัดชุมพลฯ ไทร.
๒๖๑๑๓๕ (อาหารประเภทปลา-กุ้งแม่น้ำ)

อำเภอวังน้อย

วังกุ้งใหญ่ ๕๐ หมู่ ๑ ต.ลำไทร ไทร. ๒๗๑๒๑๖
(อาหารไทย, จีน, ญี่ปุ่น, ฝรั่งเศส)

ลุงนวย ๗๒ หมู่ ๑ ต.ลำไทร ไทร. ๓๖๑๒๔๘ (อาหารไทย, ปลาแม่น้ำ)

อำเภอบางปะหัน

ครัวบ้านสร้าง ถ.สายเอเชีย กม.ที่ ๘๕-๘๖
อุดมปลาเฒ่า หน้าวัดพระงาม ถ.สายเอเชีย กม.ที่ ๘๐

อำเภอนครหลวง

คูเหลาไกรวัน ข้างโรงเรียนวัดบ้านซุง ถ.นครหลวง-ภาชี
ลุงม้วน ตลาดใหม่เหนือวัดโตนด ถ.นครหลวง-ท่าเรือ

อำเภอมหาราช

เจ้าปลุกปลาเฒ่า ๕/๒ หมู่ ๕ สี่แยกเจ้าปลุก ต.เจ้าปลุก

อำเภอเสนา

ก๋วยเตี๋ยวเรือเจ้าเจ็ด เขตชุมชนเทศบาลเจ้าเจ็ด
จิ้งบริการ ๒ ถ.ริมน้ำ ไทร. ๒๐๑๑๘๕ (อาหารป่า, ปลาแม่น้ำ)

จ้าวเป้า ริมน้ำ ก.๒๕๐/๒ ต.เสนา (ตลาดบ้านแพน)
ไทร. ๒๐๑๒๔๑ (อาหารไทย, กุ้ง-ปลาแม่น้ำ อาหารป่า)

โอ โขนา ตลาดริมแม่น้ำเสนา

อำเภอบางบาล

ครัวน้อง ริมแม่น้ำน้อยเชิงสะพานสี่กุก ถ.อยุธยา-สุพรรณบุรี ไทร. ๒๘๙๒๘๘-๙ (อาหารไทย, กุ้ง-ปลาแม่น้ำ)

หมายเลขโทรศัพท์ที่สำคัญ (รหัสทางไกล ๐๓๕)

ศาลากลางจังหวัด	๓๓๖๕๕๕
พระนครศรีอยุธยา	
สถานีตำรวจภูธรอำเภอบางบาล	๒๔๑๐๐๑,
พระนครศรีอยุธยา	๒๔๑๐๐๘
ตำรวจท่องเที่ยว	๑๑๕๕, ๒๔๒๓๕๒
โรงพยาบาลพระนครศรีอยุธยา	๒๔๑๗๑๘,
	๒๔๑๐๒๗
โรงพยาบาลราชธานี	๓๓๕๕๕๕-๖๐
สถานีเดินรถโดยสารประจำทาง	๓๓๕๓๐๔
สถานีรถไฟ	๒๔๑๕๒๑

สิงหาคม ๒๕๔๓

ข้อมูลรายละเอียดในเอกสารนี้อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้
สงวนลิขสิทธิ์ หากนำไปจัดพิมพ์เพื่อการจำหน่าย

จัดทำโดย

งานพัฒนาข่าวสาร
กองบริการท่องเที่ยว
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ให้บริการปรึกษาเที่ยวที่มีใบอนุญาต
ท่านจะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย

ผังข้อมูลท่องเที่ยวทางโทรศัพท์
รับข้อมูลท่องเที่ยวทางโทรศัพท์

๒๘๑-๐๔๒๒
(บริการ ๒๔ ชั่วโมง)

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) : info1@tat.or.th

สิ่งอำนวยความสะดวกในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ราคาห้องพักในเอกสารนี้เปลี่ยนแปลงได้
โปรดสอบถามจากโรงแรมก่อนเข้าพัก)

สถานที่พัก (รหัสทางไกล ๐๓๕)

อำเภอพระนครศรีอยุธยา

กรังศรีเวอร์ โฮเต็ล ๒๗/๒ หมู่ ๑๑ ถ.โรจนะ (ทางเข้าสถานีรถไฟ) ไทร. ๒๓๕๗๐๓-๙, ๒๔๔๓๓๓ โทรสาร
๒๔๓๗๗๗ จำนวน ๒๐๖ ห้อง ราคา ๑,๒๕๐-๕,๐๐๐ บาท

คาเธีย์ จ. ๓๖/๕-๖ ถ.อุไทย ไทร. ๒๕๑๕๖๒,
๒๕๑๖๖๒-๓ จำนวน ๒๖ ห้อง ราคา ๒๐๐-๔๐๐ บาท

แจ๊ค เกสต์เฮาส์ ๑๙/๑๓ หมู่ ๓ ไทร. ๐๑-
๙๓๐-๔๙๓๕ จำนวน ๑๐ ห้อง ราคา ๔๘๐ บาท

ไทยไท บังกะโล ๑๓/๑ ถ.นครสวรรค์ ไทร. ๒๔๔๗๐๒
จำนวน ๒๐ ห้อง ราคา ๒๐๐-๔๐๐ บาท

ที เอ็ม ที เกสต์เฮาส์ ๑๔/๙ (ซอยหลังธนาคารเพื่อ
การเกษตรฯ) ถ.นครสวรรค์ จำนวน ๑๐ ห้อง ราคา ๑๐๐-๑๒๐ บาท

เทวราชธารริน ทางเข้าสถานีรถไฟจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๓.๙๑ หมู่ ๑๐ ถ.ปาดะ ต.กะมัง ไทร. ๒๓๕๘๗๓-
๗ จำนวน ๑๐๒ ห้อง ราคา ๑,๒๐๐-๒,๕๐๐ บาท

ธงชัย เกสต์เฮาส์ ๙/๖ หมู่ ๑๓ ต.ประตู่ชัย ไทร.
๒๔๕๒๑๐ จำนวน ๔๒ ห้อง ราคา ๒๐๐-๔๐๐ บาท

นิว บี.เจ เกสต์เฮาส์ ๑๙-๒๙ ถ.นครสวรรค์ ไทร.
๒๔๖๐๔๖, ๒๔๓๘๘๐ จำนวน ๑๔ ห้อง ราคา ๑๕๐ บาท

บ้านไทย เกสต์เฮาส์ ๒๓/๑ ถ.จักรพรรดิ ไทร.
๒๔๒๓๙๔ จำนวน ๗ ห้อง ราคา ๑๕๐ บาท

พี ยู เกสต์เฮาส์ จ. ๒๐/๑ (ซอยหลังธนาคารเพื่อ
การเกษตรฯ) ถ.นครสวรรค์ ต.หอรัตนไชย ไทร. ๒๕๑๒๑๓
จำนวน ๑๐ ห้อง ราคา ๑๐๐-๓๐๐ บาท

พรพรพร (พี.เอส) เกสต์เฮาส์ ๑๔/๔ หมู่ ๓ (ซอย
หลังธนาคารเพื่อการเกษตรฯ) ถ.นครสวรรค์ ต.หอรัตนไชย
จำนวน ๙ ห้อง ราคา ๑๒๐-๒๕๐ บาท

แพศรีทอง เกสต์เฮาส์ ข. ๘/๑ ถ.อุไทย ต.หอรัตน

ไชย โท. ๒๕๖๐๑๐ จำนวน ๑๐ ห้อง ราคา ๑๕๐-๖๐๐ บาท
มายเฮิร์ส เกสท์เฮิร์ส ๕๙/๘-๙ ถ.โรจนะ (ใกล้
 โรงพยาบาลราชธานี) โทร. ๓๓๕๕๙๓-๔ จำนวน ๑๕ ห้อง
 ราคา ๓๗๐ บาท

ริเวอร์วิว เพลส ๓๕/๕ หมู่ ๑ ต.หอรบไชย จำนวน
 ๑๐๐ ห้อง ราคา ๑,๐๐๐-๔,๕๐๐ บาท

เรือนเดิม ๔๘ หมู่ ๒ ถ.อุทอง โทร. ๒๔๑๔๗๘
 จำนวน ๕ ห้อง ราคา ๒๕๐ บาท

โรส อินน์ ๓๓/๒๓ หมู่ ๖ ถ.วัดพระญาติ ต.ไผ่ลิง
 โทร. ๒๑๒๑๔๙-๕๐ จำนวน ๕๐ ห้อง ราคา ๕๐๐-๖๐๐ บาท

เวียงฟ้า ๑/๘ ถ.โรจนะ (ตรงข้ามกับหอพักนักศึกษา
 สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา) โทร. ๒๔๑๓๕๓,
 ๒๔๓๒๕๒ โทรสาร ๓๒๑๕๕๒๒ wiangfa@hotmail.com
 จำนวน ๒๐ ห้อง ราคา ๔๐๐-๖๐๐ บาท

อยุธยา เกสท์เฮิร์ส ๑๖/๒ ถ.นเรศวร โทร. ๒๓๒๖๕๘
 จำนวน ๑๙ ห้อง ราคา ๗๐-๕๐๐ บาท

อโยธยา โฮเต็ล ๑๒ หมู่ ๔ ถ.เทศบาลสาย ๒ โทร.
 ๒๕๒๒๔๔-๕๐, ๒๕๒๘๕๕ จำนวน ๑๐๑ ห้อง ราคา ๗๐๐-
 ๒,๘๐๐ บาท

**ศูนย์ฝึกปฏิบัติการวิชาชีพในธุรกิจสวนหลวง (อาคาร
 สวนหลวง)** ถ.โรจนะ (ในสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา)
 โทร. ๒๔๕๕๓๗ จำนวน ๒๕ ห้อง ราคา ๔๐๐-๖๐๐ บาท

อุทอง อินน์ ๒๑๐ หมู่ ๕ ถ.โรจนะ โทร. ๒๑๒๕๓๑-๔๐
 , ๒๔๒๒๓๖ จำนวน ๒๐๘ ห้อง ราคา ๑,๒๐๐-๔,๐๐๐ บาท

อุทอง โฮเต็ล จ. ๘๖ ถ.อุทอง โทร. ๒๕๑๐๖๓ จำนวน
 ๖๘ ห้อง ราคา ๒๔๐-๓๘๐ บาท

โอล์ด บี.เจ เกสท์เฮิร์ส (บรรจง) ๑๖/๗ ถ.นเรศวร
 (หลังธนาคารเพื่อการเกษตรฯ) โทร. ๒๕๑๕๒๖ จำนวน ๘
 ห้อง ราคา ๖๐-๓๐๐ บาท

อำเภอบางไทร

ปียวรรณรีสอร์ท (บ้านศิลปะไทยสีภาคบางไทร)
 ๒/๑ หมู่ ๑ ต.เชียงรากน้อย ติดต. บ.ลำปางชัย จำกัด
 กรุงเทพฯ ๒๑๕-๖๗๕๕-๖๓, ๖๑๗-๑๘๑๔, ๖๑๙-๕๖๕๘
 -๙ โทรสาร ๒๑๖-๐๔๗๔ จำนวน ๒๒ ห้อง รองรับได้ไม่
 เกิน ๑๐๐ คน ราคา ๕๐๐-๑,๙๐๐ บาท (ต้องแจ้งล่วงหน้า
 อย่างน้อย ๒๐ วัน สำรองอย่างน้อย ๑๐ ห้อง ต่อคืน)

อำเภอบางปะอิน

พระอินทร์ราชา ๑๓๖ หมู่ ๗ ต.เชียงรากน้อย โทร.
 ๓๖๑๐๘๑ จำนวน ๕๐ ห้อง ราคา ๒๕๐-๕๐๐ บาท

อำเภออุทัย

แกรนด์ การ์เด็น รีสอร์ท ๒๐/๒ หมู่ ๑ ถ.แยกวัด
 กะสังข์ ต.ธนู โทร. ๒๑๓๖๘๘-๙ จำนวน ๒๐ ห้อง ราคา
 ๕๐๐-๖๔๐ บาท

ไทโท พาเลซ ๑๙/๑ หมู่ ๒ ถ.สายเอเชีย ต.ธนู
 โทร. ๒๑๒๓๓๘-๔๐, ๓๓๕๕๘๖ จำนวน ๑๒๐ ห้อง ราคา
 ๖๐๐-๑,๕๐๐ บาท

มาย การ์เด็น ๖๔/๖ หมู่ ๑ จำนวน ๔๙ ห้อง ราคา
 ๕๐๐-๗๐๐ บาท

สยาม อินน์ ๖๔ หมู่ ๑ โทร. ๓๓๕๕๖๖ จำนวน ๒๕
 ห้อง ราคา ๒๐๐-๕๐๐ บาท

โรจนะเพล โฮเต็ล ๖๔/๖ หมู่ ๑ ถ.โรจนะ ต.ธนู โทร.
 ๓๓๕๕๘๕-๘ จำนวน ๔๕ ห้อง ราคา ๖๐๐-๑,๐๐๐ บาท

เรือนเดิม รีสอร์ท ๒๘ ถ.สายเอเชีย (ริมทางหลวง
 หมายเลข ๓๒) ต.ธนู โทร. ๓๓๕๗๐๓ จำนวน ๑๓ ห้อง
 ราคา ๒๐๐-๔๐๐ บาท

อยุธยาแกรนด์ โฮเต็ล ๗๕/๕ หมู่ ๑ ถ.โรจนะ โทร.
 ๓๓๕๕๘๓-๙๑ โทรสาร ๓๓๕๕๙๒ จำนวน ๑๓๐ ห้อง ราคา
 ๔๕๐-๑,๕๐๐ บาท

อำเภอเสนา

ไทยเสนา ๒๖๘ ซ.เสนานาวิน ๒ โทร. ๒๐๑๐๓๒
 จำนวน ๑๐ ห้อง ราคา ๑๕๐-๒๕๐ บาท

แสงฟ้าเสนา ๔๓ หมู่ ๓ ถ.เสนา-อยุธยา ต.บางนมโค
 โทร. ๒๐๑๘๕๔ จำนวน ๒๐ ห้อง ราคา ๑๓๐-๓๒๐ บาท

อำเภอดักไถ่

บ้านผักไถ่ ๑๘/๑ หมู่ ๔ ต.ตาลาน โทร. ๓๙๑๐๕๓
 จำนวน ๑๒ ห้อง ราคา ๑๕๐-๓๐๐ บาท

อำเภอท่าเรือ

ท่าเรือ ๗๗/๑๐ ถ.ท่าเรือ-ท่าลาน ต.ท่าเรือ โทร.
 ๒๒๓๓๘๘ จำนวน ๑๘ ห้อง ราคา ๑๔๐-๓๐๐ บาท

ร้านอาหาร (รหัสทางไกล ๐๓๕)

อำเภอพระนครศรีอยุธยา

กุฉิง ในโรงแรมกรุงศรีเวอร์ เชิงสะพานปรีดีฯ
 โทร. ๒๔๔๓๓๓ (อาหารจีน)

ก้วยเตี่ยววัดใหญ่ ช่างวัดใหญ่ชัยมงคล ต.คลอง
 สวนพลู โทร. ๒๔๒๖๗๘ (ก้วยเตี่ยวหมู)

ก้วยเตี่ยวเรือ หน้าชุมสายองค์การโทรศัพท์ ถ.บางเอียง
ข้าวต้มกำลังภายใน ถ.นเรศวร ช่างคิวดารุดูไป
 กรุงเทพฯ

ครัวแดน ช. ๗/๗ หมู่ ๒ ถ.อุทอง โทร. ๒๔๑๓๗๕
 (อาหารไทย)

คุ้มขุนเมือง ถ.โรจนะ โทร. ๒๑๑๐๗๐ (อาหารไทย,
 เวียดนาม)

ครัวเรือนไม้ไทย ๖/๔๓ หมู่ ๖ ต.ประตูลี้

เคนกู ๖๐/๑๐ ต.บ้านป้อม

จิตรชัยสุกี้ ๕๙/๔ ถ.โรจนะ (สี่แยกไฟแดงทางเข้า
 สนามกีฬาประชาชน) โทร. ๒๔๑๔๓๔, ๒๔๔๓๓๐,
 ๒๔๓๓๗๔

ชายน้า ๓๖/๒ ถ.อุทอง โทร. ๒๕๒๐๑๓ (อาหาร
 จีน, ปลา-กุ้งแม่น้ำ)

ดวงพร หน้าเทศบาลเมืองอยุธยา โทร. ๒๑๐๕๖๖
 (อาหารจีน, ปลา-กุ้งแม่น้ำ)

เทพนิมิตร ในโรงแรมอโยธยา ง. ๑๒ หมู่ ๔ ต.หอ
 รบไชย โทร. ๒๕๒๒๔๔ (อาหารไทย)

ตะเพียนเงิน อาคารสวนหลวง ในสถาบันราชภัฏ
 พระนครศรีอยุธยา ถ.โรจนะ (ข้างศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์)
 โทร. ๒๔๕๖๙๗ (อาหารไทย)

ตะเพียนทอง ในโรงแรมอยุธยาแกรนด์โฮเต็ล โทร.
 ๓๓๕๕๘๓-๘ (อาหารไทย, จีน, ญี่ปุ่น)

ตาหนักแก้ว ๑๖๖ หมู่ ๒ ถ.ชัยมงคล ๕ ต.ไผ่ลิง (ทาง
 เข้าสนามกีฬาประชาชน) โทร. ๒๔๕๑๕๐-๑ (อาหารไทย, จีน)

ไทรทองเรเวอร์ ๔๕ หมู่ ๑ ถ.อุทอง (หลังจวนผู้ว่า)
 โทร. ๒๔๑๔๔๔, ๒๔๔๕๗๕ (อาหารไทย, ปลา-กุ้งแม่น้ำ)

เนือย่างเกาหลี ถ.โรจนะ (ข้างสนามกีฬาจังหวัด)

นิมิตดี หน้าโรงเรียนประตูลี้ ถ.อุทอง โทร.
 ๒๕๑๐๓๓ (อาหารปา)

นายชวดข้าวขามู เชิงสะพานปรีดีฯ

บอนไซ ๑๙/๒๓ หมู่ ๓ ต.คลองสวนพลู โทร.

๒๔๓๖๖๗

บ้านอุทอง ๔๑/๒ ถ.อุทอง โทร. ๒๑๑๒๙๓ (อาหาร
 ไทย, เวียดนาม)

ปาสักคอฟฟี่ช็อป ในโรงแรมกรุงศรีเวอร์ ทางเข้าสถานี
 รถไฟอยุธยา โทร. ๒๔๔๓๓๓ (อาหารไทย, จีน, ญี่ปุ่น, ฝรั่งเศส)

แพศรีทอง ช. ๘/๑ ถ.อุทอง ต.หอรบไชย (อยู่ใกล้
 วัดสุวรรณดาราราม) โทร. ๒๕๖๐๑๐ (อาหารไทย, ปลา-
 กุ้งแม่น้ำ)

แพอาหารเทวราช ในโรงแรมเทวราชธานี ๗๔/๗
 ทางเข้าสถานีรถไฟอยุธยา โทร. ๒๔๑๕๓๗, ๒๔๔๑๒๔,
 ๒๔๔๒๒๔ (อาหารไทย, จีน, ฝรั่งเศส, ปลา-กุ้งแม่น้ำ)

แพกรุงเก่า ช. ๔ หมู่ ๒ โทร. ๒๔๑๕๕๕, ๒๔๓๔๕๕
 , ๒๔๕๗๑๑ (อาหารไทย, ปลา-กุ้งแม่น้ำ)

ฟาร์มกุ้งหลวง ๘๘/๔ หมู่ ๓ ถ.สายเอเชีย ต.หันตรา
 (ตลาดกลางเพื่อการเกษตร) โทร. ๒๔๓๕๘๘

เรือนไทยไม้สวย ๘/๒ หมู่ ๓ ต.คลองสวนพลู (เลย
 วัดใหญ่ชัยมงคล ประมาณ ๒๐๐ เมตร) โทร. ๒๔๕๕๗๗-
 ๙ (อาหารไทย)

เรือนรับรอง ๑๓/๑-๒ หมู่ ๒ ถ.อุทอง โทร.
 ๒๔๓๐๙๐ (อาหารไทย, ปลา-กุ้งแม่น้ำ)

เรือนแพ ช. ๓๖/๑ ถ.อุทอง โทร. ๒๔๑๘๐๗,
 ๒๔๑๘๐๔ (อาหารไทย, ปลา-กุ้งแม่น้ำ)

เรือนเดิม ๔๘/๒ ถ.อุทอง เยื้องวิทยาลัยอาชีวศึกษา
 โทร. ๒๔๑๘๗๘ (อาหารไทย, ปลา-กุ้งแม่น้ำ)

๒๙ สเด็ก ง. ๘ ๑๔/๑๕ ถ.ปามะพร้าว (สาย๑)
 ต.หอรบไชย โทร. ๒๕๑๗๕๕ (สเด็กหมู ไก่
 นกกระเจือกเทศ, อาหารไทย)

สตรอเบอร์รี่ ถ. ๒๖/๒ ถ.อุทอง (ตรงข้ามวิทยาเขต
 พณิชยการราชมงคล) โทร. ๒๕๒๕๑๔ (อาหารไทย)

สะแกวัลย์ ๑๙ ถ.วัดป่าโค ใกล้สถานีรถไฟ โทร.
 ๒๔๕๕๖๙ (อาหารไทย)

ส้มตำบึงพระราม ในบริเวณสวนสาธารณะบึงพระราม

ส้มตำหัวแหลม บริเวณหน้าสรรพากรชุมชน
อุทองอินน์ คาเฟ่ ในโรงแรมอุทองอินน์ ถ.โรจนะ
 โทร. ๒๔๒๒๓๖-๙ (อาหารไทย, จีน, ญี่ปุ่น, ฝรั่งเศส)